

KSIEGA ABSTRAKTÓW BOOK OF ABSTRACT

London
C. Norwid
2021

CYPRIAN NORWID: W CZORAJ I DZIŚ
CYPRIAN NORWID: YESTERDAY AND TODAY

LONDON 2021

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA
CYPRIAN KAMIL NORWID W CZORAJ I DZIŚ
W DWUSETLECIE URODZIN
POETY – EMIGRANTA

INTERNATIONAL ACADEMIC CONFERENCE
CYPRIAN NORWID: YESTERDAY AND TODAY
ON THE BICENTENARY OF THE BIRTH
OF THE POET – EMIGRANT

POLISH UNIVERSITY ABROAD
OF THE NAME OF IGNACY JAN PADEREWSKI (PUNO)
10-11.04.LONDON 2021

Pierwszy dzień konferencyjny / First Conference Day

10.04.2021

WYKŁAD INAUGURACYJNY / INAUGURAL LECTURE

Prof. dr hab. Kazimierz Braun, The University at Buffalo,
State University of New York, Instytut Naukowy im. Oskara
Haleckiego w Kanadzie

Norwid wczoraj i dziś / Norwid Yesterday and Today

Słowa kluczowe: Norwid, naród, sztuka, prawda

Key words: Norwid, nation, art, truth

Abstrakt

Cyprian Norwid (1821-1883) wcześniej rozpoczął błyskotliwą karierę literacką, by w następnych latach stworzyć arcydzieła. Jego twórczość nie została jednak za jego życia doceniona, wiele utworów nie zostało opublikowanych. „Wczoraj” nie zajął właściwego miejsca w polskiej literaturze, w polskiej kulturze. Dopiero w około ćwierć wieku po śmierci poety zaczęto jego dzieła odszukiwać i wydawać. Niektóre dochowały się tylko znacznie uszkodzone. Norwid stopniowo ogromniał. Badali jego twórczość wielcy uczeni, wprowadzali jego dramaty na sceny znakomici inscenizatorzy, podążali jego śladem najwybitniejsi poeci.

Ogłuszony – z czasem – otaczającym go milczeniem, Norwid zwracał się często jakby ponad głowami niechętnych wydawców, nieuważnych czytelników, niewrażliwych adresatów jego listów

wprost do narodu i do następnych pokoleń. „Dzisiaj” zwraca się w ten sposób do nas.

W świecie współczesnym zagadnienie narodu stoi w centrum wielu ważnych procesów. Samo istnienie państw narodowych jest kwestionowane, znajdują się równocześnie ich obrońcy. Norwid uważał naród za wielką wartość. Uznawał naród za „obywatela” i za „dzieło miłości”. Pisał o „narodowej sztuce”, „narodowej oryginalności”, „narodowej pracy”.

Wiele nurtów i wiele dzieł zdaje się objawiać dziś głęboką degenerację współczesnej sztuki. Norwid w swych wypowiedziach kreślił wizję sztuki, która pomaga człowiekowi wstępować do nieba. Mówił o potrzebie uprawiania takiej sztuki, którą za swoją uznaliby aniołowie – tak wyrażał się w *Promethidionie*. W dramacie *Aktor* dał natomiast fundamentalną definicję teatru: „Teatr ile wiemy – jest atrium spraw niebieskich.”

Zwracając się do swych „późnych wnuków”, a więc do nas, dzisiaj, Norwid głosi, że prawda – jej rozumienie i praktykowanie – jest fundamentem godnego życia człowieka, podstawą właściwego kształtowania stosunków społecznych. Zagadnieniu prawdy Norwid poświęcił wiele utworów, w tym cały dramat *Za kulisami*.

Warto wracać do Norwida, po – jakże aktualnie brzmiące – jego uwagi, analizy, postulaty. Po piękno jego poezji. Po mądrość jego myśli. To nasz „wielki, zbiorowy obowiązek”, jakby on powiedział. Twórczy wkład Norwida w polską kulturę jest bowiem ogromny, a na wielu polach decydujący. Dwusetlecie jego urodzin stwarza okazję przypomnienia tego wielkiego twórcy i korzystania z jego dzieła.

Abstract

Cyprian Norwid (1821-1883) early began a brilliant literary carrier. In the ensuing years he created masterpieces. However, his works were not appreciated during his lifetime. Several of his writings were not published. "Yesterday" he did not receive an important place in the Polish literature and cultural life. Only about a quarter of a century after his death his works commenced to be found and published. Some of them survived only severely damaged. His significance steadily grew. Prominent scholars studied Norwid's works. Outstanding theatre artists produced his plays. Best poets followed his ways.

Surrounded by a deafening silence Norwid often spoke—as over the heads of the reluctant publishers, inattentive readers, and insensitive recipients of his letters—directly to the nation and to the next generations. “Today” he addresses us.

In the contemporary world the notion of nation occupies the center of many processes. The very existence of national states is being undermined, while it has, at the same time, many defenders. Norwid considered the nation a great value. He thought that the nation is “a citizen” and “a work of love”. He wrote about “the national art”, “the national originality” or “the national labor”.

Several styles and works seem to reveal a profound degeneration of contemporary art. Norwid wrote that art should help people to ascent to heaven; that there is a need to create an art which the angels would consider their own—he wrote about this in the poem *Promethidion*. In a drama *The Actor* he gave the fundamental definition of theatre: “Theatre, as far we know, is the atrium of heaven.”

Addressing his “late grandchildren”, thus speaking today to us, Norwid proclaimed that the truth, its meaning and its observance in life, is a foundation of a decent human life and a base for social life’s proper structuring. He wrote about the notion of truth in many works, among others he devoted to it the whole drama, *Behind the Wings*.

It is worthwhile to return to Norwid for his observations, analyses, and postulates; for the beauty of his poetry; for the wisdom of his thought. This is our “great, common duty”, as he would have said. The creative contribution of Norwid to the Polish culture is enormous, in many fields—decisive. The two hundred’s anniversary of his birth provides an ample opportunity for recalling this great artist and for using his oeuvre in our contemporary works and actions.

Sesja / Session I

Prof. dr hab. Michał Masłowski, Université Paris-Sorbonne

Lekcja Norwida / Norwid Lesson

Słowa kluczowe: Norwid, refleksja społeczna, uniwersalizm etyczny

Key words: Norwid, social reflection, ethical universalism

Abstrakt

Norwid tworzył w okresie późnego romantyzmu i wczesnego kapitalizmu - był współczesnym Proudhona i Marksa w okresie rodzącego się socjalizmu i nowego rozumienia chrześcijaństwa. Przeciwstawiał się krwawym rewolucjom i mesjanizmowi martyrologicznemu, ale głosił rodzaj mesjanizmu pracy i dojrzewania do mądrości. Został w XX wieku inspiratorem pierwszej „Solidarności” lat 1980-1981 m.in. dzięki swym myślom rozwiniętych przez Tischnera i Jana Pawła II. Ideał „samoograniczającej się rewolucji” wówczas wcielony stał się nowym paradygmatem przemian dziejowych - po dwustu latach panowania krwawego modelu rewolucji francuskiej. Zaś lekcja Norwida jest dzisiaj ideałem dążenia do integralności osobowej i religijnego uniwersalizmu etycznego.

Abstract

Norwid wrote in the period of late Romanticism and early capitalism - he was a contemporary of both Proudhon and Marx in the period of nascent socialism and a new understanding of Christianity. He opposed bloody revolutions and martyrological messianism, but preached a kind of messianism of work and maturation into wisdom. In the 20th century he became the inspiration behind the initial of the first "Solidarity" movement in 1980-1981, partly due to the fact that Tischner and John Paul II had developed his ideas. The ideal of "self-limiting revolution" embodied then became the new paradigm of historical change - after two hundred years of the reign of the bloody model of the French Revolution. And Norwid's lesson today is the ideal of striving for personal integrity and religious ethical universalism.

Prof. dr hab. Wiesław Rzońca, Uniwersytet Warszawski

Norwid – nowoczesny Europejczyk, który wyemigrował

z romantyzmu / Norwid – the modern European who emigrated
from the Romanticism

Słowa kluczowe: Romantyzm, emigracja, premodernizm,
nowoczesność, dialog kulturowy

Key words: Romanticism, emigration, pre-modernism, modernity,
cultural dialogue

Abstrakt

W przeciągu 120 lat recepcji dzieła i osoby Cypriana Norwida w dużej mierze oswoiliśmy się już z fenomenem tego pisarza: wyemigrował do Włoch, aby doskonalić się w sztuce rzeźbiarskiej. Następnie przez podróżnicze epizody (amerykański i angielski) postanowił osiedlić się we Francji. W Paryżu wszechstronnie włączył się w życie polskiej emigracji, której przyświecały ideały romantyzmu.

Jednak kontakt z francuskim parnasistami, z prerafaelityzmem angielskim i niemieckim stowarzyszeniem „Nazaretanie”, spowodował, że poeta przeobraził się w nowoczesnego Europejczyka, w którego twórczości mocno zaznaczył się czynnik komparatystyczny. Norwida realizacja dialogu literackiego zapowiedziała znane nam dziś zjawisko intertekstualności. Natomiast model antropologiczny poety to ironista (podobny do ironisty Richarda Rorty'ego), który surowo osądza cywilizację europejską i przeciwstawia ją wartościom premodernistycznego symbolizmu, mianowicie „poezji i dobroci”.

Porzucając zatem romantyczny idiom narodu i jego niepowtarzalnej (mesjanistycznej) kultury, Norwid doszedł do pojęcia nowoczesnego Europejczyka, dla którego domeną jest kulturowy dialog, zaś uniwersalnym medium – także medium z zakresu wartości – są piękno i sztuka.

Abstract

During the 120 years of reception of the work and the person of Cyprian Norwid, to a large extent we have become accustomed to the phenomenon of the writer: he emigrated to Italy to improve himself in the art of sculpture. Then due to his

various travel episodes (in America and England), he decided to settle down in France. In Paris he became comprehensively involved in the life of Polish Emigration, which was guided by the ideals of Romanticism.

However, the contact with French Parnassians, English Pre-Raphaelitism and the German association "Nazareth" caused a poet's transformation into a modern Norwid's implementation of literary dialogue heralded the phenomenon of intertextuality that we know today. On the other hand, the anthropological model of the poet can be described as an ironist (similar to Richard Rorty's "ironist"), who judges European civilization severely and contrasts it with the values of pre-modern symbolism, namely "the Poetry and goodness".

Thus, abandoning the romantic idiom of the nation and its unique (messianic) culture, Norwid came to the concept of a modern European, for whom cultural dialogue is the domain and the universal medium - and the medium of values, as well - is created by beauty and art.

Prof. dr hab. Bernadetta Kuczera-Chachulska, Instytut Badań

Literackich Polskiej Akademii Nauk

Człowiek w twórczości Norwida - próba ponownej rekonstrukcji

(rekonesans) / Man in the Work of Norwid - an Attempt

at Renewed Reconstruction (reconnaissance)

Słowa kluczowe: Norwid, poezja, wysiłek, sztuka, rozpoznanie

Key words: Norwid, poetry, effort, art, recognition

Abstrakt

W referacie przypomniane zostaną zagadnienia antropologii Norwida już obecne w badaniach nad poetą (np. relacje międzyludzkie, naród, społeczeństwo, praca, duchowość, kultura etc.), by w kolejnych fragmentach dokonać próby ich przekroczenia (zwracając uwagę na akcentowanie przez autora *Białych kwiatów* problemów wymienionych wcześniej), a również podkreślić związek Norwidowskiej myśli o człowieku z kwestią sztuki.

Abstract

The presentation recalls the issues of Norwid's anthropology already existing in research on the poet (e.g. interpersonal relations, nation, society, work, spirituality, culture, etc.), to later make an attempt to transcend them (paying attention to the author's of *Białe Kwiaty* emphasis on the problems mentioned earlier), also mentions the connections between Norwid's thought about a human and the issue of art.

.....

Sesja / Session II

Dr hab. Karol Samsel, Uniwersytet Warszawski

Norwidowska nowoczesność – jaka nowoczesność? Refleksja

porządkująca / Norwid's Modernity – what Modernity?

The ordering reflection

Słowa kluczowe: Norwid, modernizm, nowoczesność, kameleonowość, wieloaspektowość

Keywords: Norwid, Modernity, novelty, chameleonism, multidimensionality

Abstrakt

Celem referatu stanie się gruntowny namysł nad niekwestionowalną, choć niezwykle kameleonową, a także wielowymiarową nowoczesnością warsztatu pisarskiego Cypriana Norwida jako oryginalnego poety, epika i dramaturga. W jaki sposób oryginalność pisarska autora *Quidama* realizuje się w modernizmie i poprzez modernizm jako jego wyrazisty i osobliwy przykład? Co sprawia, że we współczesnych teoriach modernizmu jest Norwid wymieniany jednym tchem obok Rimbauda, Baudelaire'a czy Mallarmégo (Poul Borum, Hans Robert Jauss). Co tak naprawdę oznacza pobudzające wyobraźnię określenie Jaussa nazywającego Norwida „późno odkrytym klasykiem stłumionej moderny”, mało tego, „klasykiem”, który mógłby pomóc Niemcom drugiej połowy XX wieku stworzyć nowy, po-Celanowski kanon poetycki?

Abstract

The aim of the text became the profound consideration over the unquestionable still very chameleon-like and multidimensional modernity of Cyprian Norwid's literary craftsmanship of the poet, the epic as well as the dramatist. In which way the writing originality of *Quidam's* author fulfills in modernism and through modernism - as its meaningful and peculiar example? What causes the fact that in the contemporary theories of modernism Norwid is enumerated in one breath after Rimbaud, Baudelaire or Mallarmé (Poul Borum, Hans Robert Jauss). Jauss called Norwid „the lately discovered classicist of suppressed modernity” who might support Germans of the second half of XX-th century to create the now post-Celanic cannon (what surely stimulates imagination) - what does it really stand for?

Dr Ewangelina Skalińska, Uniwersytet Kardynała Stefana

Wyszyńskiego w Warszawie

„Biblii księga, zataczająca się w błocie...” Estetyka wieku XIX
a problem bohatera pozytywnego. Kilka uwag na marginesie pism
Cypriana Norwida i Fiodora Dostojewskiego / "...in the mud
a Book of the Bible is reeling". Aesthetics of the XIX century
and the problem of a positive hero. Some remarks on the margin
of Cyprian Norwid's and Fyodor Dostoyevsky's writings

Słowa kluczowe: Cyprian Norwid, Fiodor Dostojewski, estetyka, „książę Chrystus”, cichy bohater

Key words: Cyprian Norwid, Fyodor Dostoyevsky, aesthetic, "Christ-Prince", "silent literary hero"

Abstrakt

Niewątpliwe paralele w twórczości Cypriana Norwida i Fiodora Dostojewskiego już wcześniej stanowiły obiekt mojego namysłu badawczego (zob. E. Skalińska *Norwid - Dostojewski. Zbliżenia i rekonstrukcje*, Warszawa 2014). Obecnie punktem wyjścia do namysłu nad problemem zasygnalizowanym w tytule referatu będzie zdumiewająca rozbieżność w refleksji Norwida i Dostojewskiego nad (nie?)możliwością stworzenia bohatera pozytywnego. Rodzaj bezradności twórczej Dostojewskiego

(wyrażanej przez pisarza wprost) zostanie skonfrontowany z jego własną praktyką twórczą (od Człowieka z podziemia do Księcia Myszkina), ale przede wszystkim z Norwidowskimi propozycjami bohaterów pozytywnych.

Abstract

The undoubted parallels in the works of Cyprian Norwid and Fyodor Dostoyevsky have already been an object of my research reflection (see E. Skalińska *Norwid - Dostoyevsky. Zbliżenia i rekonstrukcje*, Warsaw 2014). Currently, the starting point for reflection on the problem signalled in the title of the paper will be the surprising difference in Norwid's and Dostoyevsky's reflection on the (impossibility?) of creating a positive hero. Dostoyevsky's type of creative helplessness (expressed directly by the writer) will be confronted with his own artistic practice (from *The Underground Man* to Prince Myshkin), but above all with Norwid's proposals of positive heroes.

Dr Aleksandra Niemirycz, Uniwersytet Kardynała Stefana

Wyszyńskiego w Warszawie

Norwid patrzący okiem Fidiasowym w poszukiwaniu prawdy

„łańcucha dziejów” zapisanej w sztuce i prawdy skrytej

w materii / Norwid looking with the eye of Phidias in search

of the truth of history's great chain recorded in art,

and of the truth veiled with matter

Słowa kluczowe: Norwid, prawda, dzieje, materia, pomniki

Key words: Norwid, truth, history, matter, monuments

Abstrakt

„Jam znane dotąd nawiedził pomniki / Jam je czytywał” - ta Norwidowa fraza mogłaby się znaleźć w Heglowskich wykładach z estetyki. Obydwaj myśliciele umieli czytać historię z kamieni pozostawionych potomnym przez wielkich rzeźbiarzy z „ziemi dłuta i marmuru” i ich godnych następców. Jednak wizje ewolucji ducha zapisanego w sztuce w dziele Hegla, którego genialny polski emigrant poznawał może za pośrednictwem syntezy Victora Cousina *Du Vrai, du Beau et du Bien*

powszechnie dyskutowanej we Francji w latach sześćdziesiątych XIX wieku, i w twórczości Norwida, są tylko pozornie bliskie. Norwidowe widzenie dzieł różnych epok i kultur jest nie tylko genialnym „od-czytaniem”, jest współ-odczuwaniem losu artysty dającego „innym przykład / ku jakim szlakom mają zdążać sami”. Artyści pragnący w swoich pracach sięgać ideału sztuki za życia niemalzawsze zmagają się z samotnością i niezrozumieniem, jak bohater Norwidowego wiersza zmarły w szpitalnym zapomnieniu Adam Krafft, który figury do ołtarzy katedr i kościelnych frontonów „wylewał z duszy”, albo jak tłumaczony przez Norwida na język polski Benvenuto Cellini, jak Michał Anioł, Canova i inni, którzy nie wahają się w epoce przeciętnej praktyczności „w Fidiasa wstępować ślady”. Norwid sam jest takim właśnie poświęcającym wszystko sztuce artystą kompletnym, genialnie panującym nad formą i materią. Rozumie i czuje tworzywo jako rzeźbiarz i malarz głębiej niż filozofowie, których idee przeglądają się w zwierciadle jego kunsztownych strof i więcej niż słowa mówiących przemilczeń. Demokryt, Arystoteles czy Tomasz z Akwinu, choć pisali genialnie o duchu i materii, o formie kształtującej je w jedno, nie darzyli czułością tufu, brązu czy drewna, nie „próbowali” marmuru w dłoni, nie dostrzegali w ociosywanym kamieniu czegoś rozumnego, współczującego człowiekowi.

Abstract

"I've visited well-known monuments/I used to read them" - this phrase by Norwid could easily be inserted in Hegel's lectures on esthetics. Both thinkers were able to read history from the stones left by great sculptors from "the land of chisel and marble" to posterity. However, the visions of evolution of the spirit of history engraved on masterpieces, the one coined by Hegel, whom the great Polish emigree might have studied via Victor Cousin's synthesis broadly discussed in France in the sixties of the nineteenth century, and that by Norwid, are close only on the surface. Norwid's perception of masterpieces from different epochs and cultures is not only a brilliant "de-ciphering", it is also an act of sympathy with the fate of an artist in the search for the right pathways. Artists who strive at attaining the ideal in their art usually struggle with poverty and misunderstanding when alive, like one of Norvidian heroes Adam Krafft, who died in oblivion although his figures from the cathedral altarpieces and church

pediments are "flown out of soul". Like Benvenuto Cellini whose poem Norwid translated, like Michelangelo, Canova and others who "follow Phidias's footsteps today", in the epoch of practical mediocrity. Norwid was a complete artist who sacrificed everything for art, who mastered both the form and the matter. Being a sculptor and a painter, he had a more profound grasp of reality than mere philosophers whose ideas are mirrored in his brilliant stanzas, in his silences saying more than words. Although Democritus, Aristotle, Thomas of Aquinas masterly wrote about the spirit and the matter and the form shaping them in a single unity, they never caressed tuff, bronze or wood, they never "tried" marble with a palm, and could never see the understanding full of compassion for man in a stone being hewn.

.....

Sesja / Session III

Prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk,

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,

Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie

Echa norwidowskie w polskich czasopismach emigracyjnych

w czasie i po drugiej wojnie światowej / Norwid's echoes in

Polish émigré magazines during and after the Second World War

Słowa kluczowe:.. C. K. Norwid, polska prasa emigracyjna, 1941-2020, Wielka Brytania

Key words:.. K. Norwid, polish émigré press, Great Britain, 1941-2020

Abstrakt

Polacy, którzy podczas wojennej tułaczki i po zakończeniu II wojny światowej przebywali w Wielkiej Brytanii oraz kolejnych fal emigracji przywieźli ze sobą bagaż własnej kultury, swoich bohaterów narodowych, swój etos. Ważną postacią był Europejczyk, obywatel świata, a zarazem wielki patriota, poeta, prozaik, dramatopisarz, eseista, grafik, rzeźbiarz, malarz i filozof, uznawany za ostatniego z czterech najważniejszych polskich poetów romantycznych - Cyprian Kamil Norwid. Pamięć o nim i

odniesienia do jego twórczości miały podnosić na duchu świadomość polskiego narodu i świadczyć o nim wśród obcych społeczeństw. Norwid jest obecny w różnych perspektywach w polskiej prasie emigracyjnej edytowanej na Wyspach Brytyjskich. Jego ślady odnajdziemy m.in. w „Dzienniku Polskim”, „Dzienniku Polskim i Dzienniku Żołnierza”, „Pamiętniku Literackim”. Zaskakuje fakt, że nie zaistniał w poakcesyjnych pismach skierowanych do inteligencji – w „Nowym Czasie” i „Ekspresjach”. Okazuje się, że był najważniejszy dla twórców „Merkuriusza”, „Nowego Merkuriusza – Kontynentów”: Adama Czerniawskiego, Bogdana Czaykowskiego, Mariana Czuchnowskiego, Wojciecha Gniatczyńskiego, Mieczysława Paszkiewicza, Floriana Śmiei, Bolesława Taborskiego, którym bliższa była jego poezja niż poetyka Skamandra.

Abstract

Poles who stayed in Great Britain during and after World War II, as well as those who came to the United Kingdom in the following emigration waves, brought with them the baggage of their own culture, their national heroes, and their ethos. An important figure in this context was a true European, a citizen of the world, and at the same time a great patriot, poet, prose writer, playwright, essayist, graphic artist, sculptor, painter and philosopher, considered the last of the four most important Polish romantic poets – Cyprian Kamil Norwid. The memory of him and references to his work were intended to raise the spirit of the Polish nation's awareness and testify about it among foreign societies. Norwid is present in various perspectives in the Polish émigré press edited in the British Isles. His traces can be found, among others in "Dziennik Polski" ("The Polish Daily"), "Dziennik Polski and Dziennik Żołnierza" ("The Polish Daily and Soldier's Daily"), "Pamiętnik Literacki" ("Literary Diary"). It is surprising that he did not appear in the post-accession periodicals addressed to the intelligentsia, like "Nowy Czas" ("The New Time") or "Ekspresje" ("Expressions"). It turns out that he was important mostly for the authors of "Merkuriusz" ("Mercurius") and "Nowy Merkuriusz – Kontynenty" ("New Mercurius – Continents"): Adam Czerniawski, Bogdan Czaykowski, Marian Czuchnowski, Wojciech Gniatczyński, Mieczysław Paszkiewicz, Florian Śmiei, Bolesław Taborski, who appreciated his poetry more than the poetics of Skamander.

Mgr Regina Wasiak-Taylor, Związek Pisarzy Polskich
na Obczyźnie w Londynie

Prekursorskie wydawnictwa Norwida w Anglii /

Precursory publications of Norwid in England

Słowa kluczowe: Cyprian Kamil Norwid, bieda, emigracja polska, Związek Pisarzy Polskich na Obczyźnie, Oficyna Poetów i Malarzy

Key words: Cyprian Kamil Norwid, poverty, Polish Emigré, Union of Polish Writers Abroad, Poets' and Painters' Press

Abstrakt

Tuż po II wojnie światowej polska emigracja w Wielkiej Brytanii wydała trzy ważne książki dotyczące Norwida. Były to: bibliofilskie *Vade-mecum* (1953) i *Pisma polityczno-filozoficzne* (1957) firmowane przez Oficynę Poetów i Malarzy; wysiłkiem Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie ukazał się zaś *Norwid żywy* (1962) jako wydanie zbiorowe. W ostatnim ze wspomnianych tomów 21 szkiców napisanych przez pisarzy-emigrantów, akademików, artystów i krytyków sztuki, oddaje hołd wybitnemu artyście, który sto lat wcześniej przeszedł podobny do nich los i musiał pozostać na obczyźnie. Autorka stara się w swoim artykule dostrzec prekursorskie elementy tych publikacji, ich znaczenie i wpływ na kolejne edycje dzieł Norwida.

Abstract

Shortly after World War II, Polish emigration in The United Kingdom published three important books concerning Norwid. These were: bibliophile *Vade-mecum* (1953) and *Political and Philosophical Writings* (1957) branded by the Poets' and Painters' Press, while the efforts of the Union of Polish Writers Abroad appeared in *Norwid alive* (1962) as a collective book. The 21 sketches, written by immigrant writers, academics, artists and art critics, pay tribute to a prominent artist who had gone through a similar fate a century earlier and had to stay abroad. The author tries in her article to see the precursor elements of these publications, their importance and impact on the next editions of the works of Norwid.

Mgr Jakub Osiński, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Pierwszy norwidolog Drugiej Emigracji. O wspomnieniach
Zbigniewa Zaniewickiego / The first norwidologist of The
Second Emigration. About the Zbigniew Zaniewicki's memories

Słowa kluczowe: Zbigniew Zaniewicki (1903–1991), Cyprian Norwid (1821–1883), literatura emigracyjna, literatura wspomnieniowa

Key words: Zbigniew Zaniewicki (1903–1991), Cyprian Norwid (1821–1883), émigré literature, memoirs prose

Abstrakt

Przedmiotem wystąpienia będą wspomnienia Zbigniewa Zaniewickiego (1903–1991), przede wszystkim tom *Od Amazonki do Wisły* (Londyn 1980). Autor przedstawi ścieżki, którymi podążał „pierwszy norwidolog Drugiej Emigracji”, odkrywając spuściznę Norwida: od własnych, młodzieńczych jeszcze poszukiwań, przez współpracę z Zenonem Przesmyckim (Miriamem), po kontynuację jego dzieła w warunkach emigracyjnych. Celem tych rozważań będzie, po pierwsze, przyjrzenie się wczesnej (choć nie najwcześniejszej) recepcji romantycznego poety z perspektywy jednostki, pojedynczego czytelnika; po drugie – refleksja nad recepcją Norwida w kręgach emigracji pojałtańskiej, w końcu – zarysowanie biograficznego kontekstu działalności naukowej, edytorskiej i popularyzatorskiej Zaniewickiego.

Abstract

The subject of the speech will be the memories by Zbigniew Zaniewicki (1903–1991), first of all the volume *Od Amazonki do Wisły* (London 1980). The author will present ways of the 'first norwidologist of The Second Emigration' to knowledge of romantic poet's work: starting from the youth fascination in Norwid's poems, through the cooperation with Zenon Przesmyckim (Miriam), till published Norwid's work after on an emigration. Purpose of this considerations will be, at first, analyze the reception of the romantic poet in the early (but not the earliest) period of them, the second, tracking the reception in the Polish emigre society, finally – presenting the biographical context of the scientific, editorial and popular science activities by Zaniewicki.

Drugi dzień konferencyjny / Second Conference Day

11.04.2021

Sesja / Session IV

Prof. dr hab. Ewa Paczoska, Uniwersytet Warszawski

Cyprian Norwid i John Ruskin – dialogi możliwe /

Cyprian Norwid and John Ruskin – dialogues possible

Słowa kluczowe: estetyka, etyka, nowoczesność, kryzys kultury

Key words: aesthetics, ethics, modernity, culture crisis

Abstrakt

Porównanie myśli Norwida i Ruskina nie było dotąd przedmiotem wielu studiów. Autorka chce wskazać możliwości spotkania ich koncepcji estetycznych i antropologicznych, związanych z takimi problemami, jak: miejsce sztuki w życiu człowieka, choroby nowoczesności, kryzys kultury, społeczne funkcje piękna. Obaj pisarze i myśliciele krytykowali kulturę czasów nowożytnych jako pozbawioną sakralnego centrum, skupioną wokół wyobrażenia człowieka – wykonawcy, a nie twórcy, opanowaną przez ideał „średniości”. Obaj też koncentrowali się na pytaniu: jak przywrócić rangę twórczości w życiu nowoczesnego człowieka? Celem referatu jest porównanie tych dwóch projektów kultury, ważnych również dziś.

Abstract

The comparison of Norwid's and Ruskin's thoughts has not been the subject of many studies so far. The author wants to

indicate the possibilities of meeting their aesthetic and anthropological concepts related to such problems as: the place of art in human life, diseases of modernity, the crisis of culture, and the social functions of beauty. Both writers and thinkers criticized the culture of modern times as devoid of a sacred center, centered around the image of a human being – a contractor of someone else's project, not a creator, dominated by the ideal of "unification". Both also focused on the question: how to restore creativity in the life of a modern man? The aim of the paper is to compare these two cultural projects, which are also important today.

Dr hab. Jan Zieliński, prof. Uniwersytetu Kardynała Stefana
Wyszyńskiego w Warszawie

Czterdzieści lat? Norwid a polskie kontakty Xaviera Marmiera /
Forty years? Norwid and Xavier Marmier's Polish contacts

Słowa kluczowe: Agent literacki; Andersen, Hans Christian;
„Biblioteka Warszawska”; Marmier, Xavier; Norwid, Cyprian
Key words: Agent, literary; Andersen, Hans Christian;
„Biblioteka Warszawska”; Marmier, Xavier; Norwid, Cyprian

Abstrakt

Artykuł omawia w układzie chronologicznym związki francuskiego pisarza i podróżnika Xaviera Marmiera z Polską i Polakami, ze szczególnym uwzględnieniem Norwida, którego sylwetka pojawia się w publikacjach Marmiera z lat 1842-44 i który współpracował literacko z Norwidem w roku 1882, jak o tym zdaje się świadczyć list Marmiera do polskiego poety. Autor wysuwa hipotezę na temat źródła podanych przez francuskiego podróżnika szczegółowych informacji o polskich pisarzach, czynnych w roku 1842. Dodatkowymi wątkami są: rola Marmiera w propagowaniu twórczości Andersena na gruncie polskim oraz prezentacja w jego pismach spotkanych na ziemiach polskich grup narodowościowych (Żydzi) czy zawodowych (flisacy).

Abstract

The paper discusses in chronological order the relations of the French writer and traveller Xavier Marmier with Poland and with the Poles, especially with Norwid, whose silhouette appeared in Marmier's writing between 1842 and 1844, and who

used to collaborate with him in the field of literature as late as 1882, as seems to indicate a letter from Marmier to the Polish poet. The author puts forth a hypothesis concerning the identity of Marmier's informant about the Polish writers around 1842. Additional subjects include: the role played by Marmier in promoting Hans Christian Andersen in Poland and the presentation in his writing of some groups, national (Jews) and professional (raftsmen), he has met while travelling on the Polish soil.

Dr Eliza Kącka, Uniwersytet Warszawski

Norwid i wielkomiejska mitologia / Norwid and urban mythology

Słowa kluczowe: Paryż XIX wieku, modernizm, mitologia wielkomiejska

Key words: Paris, modernity, urban mythology

Abstrakt

Referentka podejmuje się przedstawienia nowel włoskich Norwida jako miejsca skrzyżowania inspiracji i motywów francuskich. Referat stanowił będzie przede wszystkim propozycję nowego odczytania *Tajemnicy lorda Singelworth* w kontekście Norwidowskiej antropologii z jednej, a tła historyczno-kulturowego z drugiej strony. Rozumienie „czystości” przez Norwida, niewolne od inspiracji ewangelicznych, wchodzi w ciekawe zależności z realiami, w których przyszło funkcjonować nie tylko samemu poecie, ale też bohaterowi jego zagadkowej noweli. Odczytanie *Tajemnicy lorda Singelworth* skupia się wokół obrazu lotu balonem, z którego lord – wedle tej interpretacji nieodosobnionej zresztą w norwidologii – zrzuca papier zawierający treść natury fizjologicznej. Scena ta umieszczona zostaje w kontekście innych literackich lotów balonem, a także – w związku z ekscentrycznym zachowaniem lorda – skonfrontowana z manifestacjami dziwności, jakie w Paryżu XIX wieku urządzał przyjaciel Baudelaire’a, Philoxène Boyer. Singelworth wypada zatem na jednego z ciekawych dziwaków literatury dziewiętnastowiecznej. O tym dziwactwie w kontekście literatury francuskojęzycznej (i nie tylko) postaram się powiedzieć.

Abstract

The speaker undertakes the task of presenting Norwid's Italian novellas as crossroads of French motives and inspirations. The paper is first of all the proposal of a new interpretation of *Lord Singleworth's Secret* in the context of poet's anthropology on the one hand, and historical and cultural background on the other. Norwid's understanding of "purity", which is tinted with Evangelical inspirations, forms interesting relationships with the realities in which Norwid and the hero of his mysterious novella existed. The Interpretation of *Lord Singleworth's Secret* focuses on the image of balloon flight, from which the lord - according to this interpretation which is not unusual in norwidology - throws the paper with physiological matter. This scene is put in context of other literary balloon flights and also, due to the lord's eccentric behaviour confronted with the manifestations of eccentricity organised in 19th century Paris by Baudelaire's friend, Philoxène Boyer. It seems then that Singleworth is one of the interesting eccentrics of 19th century literature and I will try to tell about his eccentricity in the context of francophone (and not only) literature.

.....

Sesja / Session V

Dr hab. Agata Brajerska-Mazur, Uniwersytet Marii

Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Norwidowskie „Fatum” w rękach anglojęzycznych tłumaczy /

Shape of Norwid's „Fatum” in the hands of translators

Słowa kluczowe: Norwid, „Fatum”, seria translatorska, katena, Zwrot Kulturowy

Key words: Norwid, „Fatum”, translatable series, katena, Cultural Turn in TS

Abstrakt

Fatum zostało przełożone na język angielski aż trzynastokrotnie, tworzy więc długą i ciekawą serię translatorską, której analiza

pokaże, jakimi kryteriami posługiwali się tłumacze, tworząc przekłady tego wiersza od 1960 roku. Ich (nie)lojalność w stosunku do oryginału i jego autora wykaże metoda kateny. Dzięki metodom przynależącym do Zwrotu Kulturowego w przekładoznawstwie będzie można natomiast zbadać, czy i do jakiego stopnia kształt anglojęzycznych tłumaczeń *Fatum* zależał od zmieniających się norm przekładu w kulturze docelowej. W samej serii translatorskiej będzie można wyodrębnić takie jej ogniwa, jak przekład centralny, przekłady polemiczne, aprecjacyjne, systemowe i okazjonalne, co także wniesie dużo wiedzy o sposobie tłumaczenia i recepcji Norwidowych wierszy w krajach anglojęzycznych w ciągu ostatnich 60 lat.

Abstract

Nowid's *Fatum* has been translated into English thirteen times which forms a long and interesting translation series, whose analysis can show various criteria applied by translators while creating so many renditions of the same poem since 1960. Their (dis)loyalty towards the original text and its author will be presented by means of the katena method. Due to the methods used in Cultural Turn in Translation Studies, it will be possible to find out whether and to what extent English versions of *Fatum* depended on changing translatory norms in the target culture. In the very translation series such elements as: central, polemic, appreciative, systemic or occasional translations can be singled out, which will also contribute to shedding light on the way Norwid's poems were translated and received in English-speaking countries during the last 60 years.

Dr Justyna Gorzkowicz, Związek Pisarzy Polskich na Obczyźnie,

Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie

Norwid Stanisława Vincenza / Norwid by Stanisław Vincenz

Słowa kluczowe: Cyprian Norwid, dantyzm, Stanisław Vincenz, tłumaczenia

Key words: Cyprian Norwid, Dantism, Stanisław Vincenz, translations

Abstrakt

O tym, że Cyprian Norwid miał wpływ na wiele pokoleń twórców polskich, nie trzeba dzisiaj przekonywać. W swojej twórczości dotykał tematów wielkich, głęboko zakorzenionych w kulturze śródziemnomorskiej i judeochrześcijańskiej, sam wielokrotnie sięgając do uznanych twórców jako inspiracji czy odniesień. Do takich należał z pewnością Homer oraz Dante Alighieri, pojawiający się także w twórczości Stanisława Vincenza. Czy Norwid miał wpływ na twórczość samego Vincenza, trudno powiedzieć. Ten pisarz i filozof jest dziś znany jako piewca Huculszczyzny oraz dialogu międzykulturowego, ale także wnikliwy eseista, ukazujący dzieje człowieka i jego dążenia do wspólnotowości w kontekście kultury śródziemnomorskiej. Nic zatem dziwnego, że również tematy norwidowskie znalazły się w kręgu jego zainteresowań. Pisał o romantykach polskich, wskazując na elementy dantejskie w ich twórczości. Choć zagadnienie to pojawia się wśród badaczy spuścizny Norwida oraz recepcji Dantego w Polsce, w swoim wystąpieniu autorka przytoczy szczególnie stanowisko Vincenza w tej sprawie. Zaprezentuje także niepublikowane dotąd tłumaczenia Vincenza kilku wierszy poety, które odnalazła w archiwach pisarza w Ossolineum.

Abstract

There is no need to convince today that Cyprian Norwid influenced many generations of Polish artists. In his work, he touched upon great themes deeply rooted in Mediterranean and Judeo-Christian culture, himself repeatedly reaching out to renowned artists as inspirations or references. One of these was certainly Homer and Dante Alighieri, who appeared in the works of Stanisław Vincenz. Whether Norwid influenced the works of Vincenz himself, it is difficult to say. This writer and philosopher is known today as an apologist of the Hutsul Region and intercultural dialogue, but also as an insightful essayist who presents the history of man and his quest for community in the context of Mediterranean culture. It is therefore not surprising that Norwid's themes also found their way into his circle of interest. He wrote about Polish Romantics, pointing to Dantean elements in their works. Although this issue arises among researchers of Norwid's legacy and of Dante's reception in Poland, in her presentation

the author will particularly quote Vincenz's position on the matter. She will also present Vincenz's previously unpublished translations of several Norwid poems, which she found in the writer's archives at the Ossolineum.

Mgr Wojciech Klas, Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie

Recepcja Norwida w twórczości Bolesława Taborskiego /

Norwid's reception in the creativeness of Bolesław Taborski

Słowa kluczowe: Norwid, Taborski, „Merkuriusz Polski”, „Kontynenty”, poezja
Key words: Norwid, Taborski, „Merkuriusz Polski”, „Kontynenty”, poetry

Abstrakt

Autor przedstawia wpływy Cypriana Kamila Norwida w twórczości Bolesława Taborskiego. W pierwszej części referatu omówione zostały okoliczności zainteresowania się twórczością Norwida grupy poetów skupionych wokół emigracyjnych czasopism – „Merkuriusz Polski” i „Kontynenty”.

Następnie autor skupił się na twórczości Taborskiego bezpośrednio do niego się odnoszącej. Wynikiem tych badań jest opis wpływu elementów norwidowskich w trzech wierszach Taborskiego: *Czytając Norwida*, *Norwidiana* i *Coś ty uczynił światu...* Pierwszy tomik poezji opublikowany w Londynie (1957) pt. *Czasy mijania* oraz pierwszy krajowy debiut pt. *Lekcja trwająca* (1967) częściowo inspirowane były twórczością Norwida. Autor również wymienił inne wiersze Taborskiego napisane pod wpływem i w nawiązaniu do twórczości XIX-wiecznego wieszcz. Uzupełnieniem są cytaty z wypowiedzi samego Taborskiego, które pomagają odbiorcy zrozumieć jego poetyczne przesłanie. W referacie pojawiają się także elementy biografii emigracyjnego poety z Londynu.

Abstract

The author presents the influence of Cyprian Kamil Norwid in the creativeness of Bolesław Taborski. The first part of the essay the author presents the circumstances of interest in the work of Norwid – a group of poets gathered around the émigré periodicals – “Merkuriusz Polski” and “Continents”.

Subsequently, the author focused on Taborski's works that directly refer to him. The result of this research is the description of the influence of norwidian elements in three poems by Taborski: *Norwid's Reading*, *Norwidiana* and *What have you done to the world*. The first part contains the poetry published in London (1957) entitled *Passing times* and the first national debut entitled *A Lesson lasting* (1967) which partly was inspired by the works of Norwid. The author also mentioned other poems by Taborski written under Norwid's influence and its references to the works of the 19th-century poet. They are complemented by quotations from Taborski himself, which helps the recipient understand his poetic message. The essay also includes elements of the biography of the emigrant poet from London.

.....

Sesja / Session VI

Dr Andrzej Chludziński, Wydawnictwo Jasne w Pruszczu Gdańskim

„Addio!” – Norwidowska deklaracja drogi twórczej / „Addio!” –
Norwid's declaration of the creative way

Słowa kluczowe: analiza, interpretacja, prawda, popularność, droga twórcza

Key words: analysis, interpretation, truth, popularity, creative way

Abstrakt

Autor przeprowadza analizę i interpretację wiersza Cypriana Norwida *Addio!*. Przedstawia rozważania nad dwoma kluczowymi w tekście pojęciami: prawdą i popularnością. Odwołując się do biografii poety i jego twórczości, wyprowadza wnioski co do wyborów twórczych poety.

Abstract

The author analyses and interprets Cyprian Norwid's poem *Addio!*. It presents considerations on two key concepts in the

text: truth and popularity. Referring to the biography of the poet and his work, he draws conclusions about the poet's creative choices.

Małgorzata Brady, MA, The Polish School in Bedford CIC

«...duchem sponad Chaosu się wziąłem...» – Norwid w kontekście współczesnej nauki o duchowości / «...from beyond chaos I emerged...» Revisiting Norwid's work in the context of modern spirituality studies

Słowa kluczowe: Cyprian Kamil Norwid, Steve Taylor, nauka o duchowości, psychologia transpersonalna

Key words: Cyprian Kamil Norwid, Steve Taylor, spiritual science, transpersonal psychology

Abstrakt

Norwid nadal pozostaje dla nas zagadką. Jednakże, odwołując się do jego wierszy, zwłaszcza tych zawartych w *Vade-mecum*, można podjąć próbę opisu profilu duchowego, który został ukształtowany przez ówczesne poecie zjawiska społeczne i kulturowe. W swoim wystąpieniu chciałabym porównać koncepcje Cypriana Norwida ze stanowiskami Steve'a Taylora oraz Eckharta Tolle na temat duchowego rozwoju człowieka.

W poezji Norwida powtarzają się tematy, których analiza umożliwia nakreślenie portretu duchowego artysty i człowieka. Są to między innymi transformacja poprzez cierpienie, siła wynikająca ze skupienia się na trwającej chwili, mądrość przyrody, szukanie balansu pomiędzy materializmem a idealizmem, doświadczenie śmierci jako momentu przejściowego, doświadczenie mistyczne czy ponadreligijny wymiar życia. Zestawienie tych kategorii z propagowaną przez Steve'a Taylora nauką o duchowości, nauczaniem Eckharta Tolle oraz psychologią transpersonalną, wykazuje liczne podobieństwa. Są one zbieżne na poziomie modeli duchowości oraz na poziomie języka. Porównanie warsztatu poetyckiego Norwida z opisem Taylora i Tolle ujawnia podobne rozumienie przez tych autorów słów takich, jak: „źródło”, „światło”, „dobro”. Używają oni również pauz oraz „ciszy” jako środków komunikacyjnych z czytelnikiem. W zbieżny sposób stosują oni operowanie przeciwieństwami i wykorzystują wiersz biały. Porównanie poezji z tomu *Vade-mecum* z twórczością Taylora i Tolle rzuca intensywniejsze światło na Norwida jako artystę i człowieka. Jeszcze wyraźniej jawi się on jako postać o świadomości daleko wybiegającej poza epokę, w

której żył, postać uświadamiającą sobie własne bogactwo duchowe.

Abstract

To this day Norwid remains a mystery. However, through his poems, with a particular focus on the *Vade-mecum* compilation, one can attempt to visualise his spiritual profile, shaped by the societal and cultural norms the poet was exposed to.

The following study aims to compare the notions of spiritual development as portrayed by Norwid, Steve Taylor and Eckhart Tolle. Key themes are iterated throughout Norwid's poetry. Analysis of these shed some light on the poet's spiritual portrait. Amongst others, these themes encompass transformation through suffering, strength through concentrating on the present, the infinite wisdom of nature, searching for connections between materialism and idealism, understanding death as a transition, mystical experiences and the dimensions of life beyond religion. We can find many similarities when canvassing the above categories with Steve Taylor's spiritual science, Eckhart Tolle's teachings and transpersonal psychology. Parallels between the four are visible in both spirituality frameworks and language used.

A comparison of Norwid's poetry and Taylor and Tolle's descriptions unveils similarities in the authors' understanding of words such as: "source", "light" and "good". They also use pauses and "silence" as communication tools with their readers. It becomes clear that he was someone far ahead of his time in terms of spirituality and consciousness.

Mgr Adrian Ligęza, Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie

Twórczość Cypriana Norwida w Polskich Szkołach Sobotnich

w Wielkiej Brytanii / The creative works of Cyprian Norwid

in Polish Saturday Schools in Great Britain

Słowa kluczowe: Cyprian Norwid, szkolnictwo polonijne w Wielkiej Brytanii, Polska Szkoła Sobotnia

Key words: Cyprian Norwid, Polish Saturday Schools, Polish education in Great Britain

Abstrakt

Twórczość Norwida okazuje się wyzwaniem i wezwaniem dla Polskich Szkół Sobotnich w Wielkiej Brytanii. W swoim wystąpieniu chciałbym zaprezentować i omówić wyniki jednorazowej ankiety online: „Cyprian Norwid w polskich szkołach w UK”. Została ona przeprowadzona w lutym 2021 roku w celu zbadania obecności dorobku tego poety i artysty we współczesnym szkolnictwie polonijnym na Wyspach Brytyjskich. Dyrektorzy i nauczyciele PSS zostali poproszeni o udzielenie informacji, czy i w jaki sposób uobecnia się twórczość Norwida w prowadzonych przez nich placówkach. Zadaniem ankiety było też zbadanie trudności i barier w korzystaniu z dzieł Norwida w pracy z uczniami. Przedstawiciele gron pedagogicznych zapytano również o ich opinie na temat potrzeby wprowadzenia do programów szkół polonijnych wybranych fragmentów twórczości Norwida.

Abstract

The creative works of Norwid are both an inspiration and a challenge for Polish Saturday Schools in Great Britain. In my presentation I would like to show and discuss the results of the online survey 'Cyprian Norwid in Polish Schools in the UK.' It was carried out in February 2021, with the aim of assessing the legacy of this poet and artist in current Polish education in Great Britain. The head teachers and teachers in Polish Saturday Schools were asked to share information as to whether and in what manner the creative works of Norwid are presented in their places of learning. Another aim of the survey was to establish what barriers and difficulties exist when seeking to convey the works of Norwid to the pupils. The representatives of educational groupings were also asked for their opinion regarding the need to introduce selected extracts from Norwid's work into the school curriculum.

.....

Sesja / Session VII

Prof. dr hab. Kazimierz Braun, The University at Buffalo,
State University of New York, Oskar Halecki Institute in
Canada

Sceniczne dzieje Norwida / Norwid on the scene

Słowa kluczowe: Norwid, dramaty, Horzyca, Osterwa, Kotlarczyk
Key words: Norwid, dramas, Horzyca, Osterwa, Kotlarczyk

Abstrakt

W dorobku literackim Cypriana Norwida, obok poezji, prozy i publicystyki, znajdują się dramaty. Napisał on cztery sztuki pełnospektaklowe, trzy misteria i dwie jednoaktówki. Pozostały po nim także liczne miniatury dramaturgiczne i sztuki niedokończone. Żaden z dramatów, mimo podejmowanych przez niego wielokrotnie starań, nigdy za jego życia nie trafił na sceny. Rękopisy zostały odkryte po latach znacznie uszkodzone. Wszystkie sztuki Norwida łączą w sobie wielką poezję, przenikliwą obserwację psychologiczną, socjologiczną i polityczną, oraz szerokie, trans-historyczne i trans-kulturowe uogólnienia. Pierwszym polskim artystą teatru, który zainteresował się Norwidem, był Stanisław Wyspiański. Pragnął on wystawić *Kleopatę* w Teatrze Miejskim (obecnie Teatr im. J. Słowackiego) w Krakowie w 1905 r. Do realizacji jednak nie doszło. Pierwsza prapremiera Norwidowska odbyła się jednak na tej scenie. W 1908 r. został tam zagrany *Krakus*. W okresie międzywojennym odbyły się dwie historyczne prapremiery sztuk Norwida. *Kleopatę* w swoim opracowaniu tekstu wyreżyserował Wilam Horzyca w Teatrze Miejskim we Lwowie w 1933 r. *Pierścień Wielkiej-Damy* wyreżyserował w swojej Reducie Juliusz Osterwa w Warszawie w 1936 r. W tajnym Teatrze Rapsodycznym w Krakowie w czasie wojny Mieczysław Kotlarczyk przygotował montaż pt. *Norwid – portret artysty* w 1942 r., w następnych latach przygotowywał jeszcze trzykrotnie montaż tekstów Norwida. Zaraz po wojnie kolejną prapremierę Norwidowską przygotował wielki znawca jego dzieła, Wilam Horzyca, wystawiając w swoim opracowaniu tekstu *Za kulisami* w Teatrze Miejskim w Toruniu w 1946 r. Serię realizacji sztuk Norwida zapoczątkowali Tadeusz i Irena Byrscy w Teatrze im. S. Żeromskiego w Kielcach, wystawiając *Pierścień Wielkiej-Damy* w reżyserii Olgi Koszutskiej. Następnej realizacji dokonał mówiący te słowa w Teatrze Polskim w Warszawie w 1962. Ta sztuka Norwida

wystawiana była najczęściej – w latach 1958-2014 odbyło się 20 premier *Pierścienia* w teatrach i w telewizji. Co do mnie, wyreżyserowałem wszystkie pełnospektaklowe sztuki Norwida zarówno w teatrach, jak też w Teatrze Telewizji. Dodałem do tego dwa biograficzne scenariusze opowiadające o losie i dziełach Norwida.

Abstract

Cyprian Norwid's literary output—besides poetry, prose and journalism—contains also drama. He wrote four full-time plays, three "mysteries", and two one-acts. Additionally, he left behind several dramatic miniatures, and a few plays not finished. In spite of his efforts, none of his plays were produced during his life. There manuscripts were discovered years after the author's death, mostly severely damaged. All Norwid's plays are amalgams of great poetry, sharp psychological, sociological, and political observation combined with wide trans-historical and trans-cultural generalizations. Stanisław Wyspiański was the first Polish theatre artist who wanted to produce Norwid's play, *Kleopatra*, in The City Theatre in Kraków in 1905. He wasn't able to do so. The very first production of a Norwid's play, *Krakus*, took place in that theatre in 1908. In the inter-war period two historical first productions of Norwid's plays were prepared. Wilam Horzyca directed *Kleopatra* in Lwów in 1933. Juliusz Osterwa directed *The Ring of the Great Lady* in Warsaw in 1936. In the clandestine Rhapsodic Theatre in Kraków, Mieczysław Kotlarczyk gave a medley of Norwid's texts in 1942; in the following years Kotalczyk prepared such productions three more times. Just after the war another first production of a Norwid's play, *Behind the Wings*, was prepared by Wiliam Horzyca in Toruń in 1946. A series of productions of Norwid's plays initiated Tadeusz and Irena Byrski in Kielce, mounting on stage *The Ring of the Great Lady*, directed by Olga Koszutska. The next production was prepared by myself in Teatr Polski in Warsaw in 1962 r. That play turned out to be most popular among Norwid's dramas—in between 1958 and 2014, it had 20 productions both on the stages and on the television. I directed all full-time plays by Norwid both in theatres and at the Television Theatre, in addition to two biographical scenarios narrating the life and works of Norwid.

Dr Ewa Lewandowska-Tarasiuk, prof. Polskiego Uniwersytetu

na Obczyźnie w Londynie

Norwidowskie wariacje muzyczne.../

Norwid's musical varieties...

Słowa kluczowe: muzyczność, muzyka, eufonia, rytmika, deklamacja, intonacja, semantyka

Key words: musicality, music, euphony, rhythm, declamation, intonation, semantics

Abstrakt

W prezentowanym wywodzie odkryto tajemnicę fenomenu muzyczności i jej artystycznych kształtów, w różnorodności gatunkowej tekstów Cypriana Norwida. Podjęto próbę odsłonięcia powinowactw muzyki i poezji, a także muzyki i fragmentów narracji prozatorskich, dramaturgicznych i epistolograficznych, w których przejawiają się bogate formy muzyczności i odwołań do niej samej – *muzyki*. Autorka wywodu odwołała się do syntezy doświadczenia ludzkości, w którym, jak stwierdził jeden z norwidologów, muzyka zawiera w swej syntezie najpełniejszy i najtrafniejszy wyraz bólu zbiorowej egzystencji. W opracowaniu, jego także różnorodnych fragmentach, czytelnik odnajdzie wskazanie innowacji rytmiczno-intonacyjnych w norwidowskich frazach lirycznych, deklamacyjnych, osłaniających duchowy świat twórcy, który sam w sobie potrafi stać się muzyką. Wspomniane zostaną charakterystyczne dla eufonii tropy artystyczne, ale także i takie, które badacze literaturoznawcy i muzykolodzy określają jako „wtórne usemantycznienie”. Cyprian Norwid, łącząc refleksję nad etyką i pięknem w sztuce, odwołuje się w swych artystycznych tekstach niezwykle profesjonalnie zarówno do Chopinowskiego geniuszu, odkrywając fenomen jego muzyki, jak i tajników jego wirtuozerii, której frazy pozostaną w nas na zawsze.

Abstract

The presented article reveals the mystery of the phenomenon of musicality and its artistic shapes, in the genre diversity of the works by Cyprian Norwid. An attempt was made to uncover the affinities of music and poetry, as well as music and extracts of prose, dramatic and epistolographic narratives, in which rich forms of musicality and references to music itself are manifested. The author of the article referred to the

synthesis of human experience, in which, as one of the Norwid's experts stated, music encapsulates in its synthesis, the fullest and most accurate expression of the pain of collective existence. In the study, and its various extracts, the reader will find an indication of rhythmic-intonation innovations in Norwid's lyrical, declamatory phrases, protecting the spiritual world of the creator who can become music in itself. The artistic tropes characteristic of euphony will be mentioned, as well as those that literary scholars and musicologists define as "secondary semanticisation". Cyprian Norwid, combining reflection on ethics and beauty in art, extremely professionally refers in his artistic texts to both Chopin's genius, discovering the phenomenon of his music and the secrets of his virtuosity, the phrases of which will remain with us forever.

Prof. dr hab. Jakub Lichański, Uniwersytet Warszawski

Norwid – poeta współczesny? / Norwid – a contemporary poet?

Słowa kluczowe: C. Norwid, współczesność, G. Frege, sens, znaczenie, symbole, H. Broch, idea platońska, chrześcijaństwo

Keywords: C. Norwid, the present day, G. Frege, sense, meaning, symbols, H. Broch, Platonic idea, Christianity

Abstrakt

Co to znaczy, że jakiś poeta jest współczesny? Czy oznacza to, że jest nam współczesny? Czy raczej, że jego poezja, chociaż dawna, jest dziś zaskakująco bliska naszemu sposobowi postrzegania świata, myślenia o nim i wyrażania zarówno świata, jak i naszego nim zadziwienia? Norwid, mimo wielu lat studiów nad nim i nad jego językiem, wciąż nas zaskakuje i wciąż stanowi dla nas wyzwania. Dlaczego tak jest, postaram się odpowiedzieć. Odpowiedź będzie miała kilka poziomów. Dwa najbardziej oczywiste to wersyfikacja i słownictwo wraz ze składnią. Kolejnym są znaczenia, które czasami tworzą labirynt: zdaje się, że są to banalne referencje, gdy okazuje się, że są to metafory i analogie, które jednak, po dokładnej analizie okazują się też referencjami, ale niejako na wyższych płaszczyznach znaczeń. Zarazem okazuje się, że poeta tworzy nowe symbole, które jednak służą mu do pokazania świata w nowej perspektywie lub z nowej perspektywy. A przecież owa perspektywa prowadzi nas ku idei platońskiej i dalej ku chrześcijaństwu.

Abstract

What does it mean that a poet is contemporary? Does this mean that he is contemporary to us? Or rather that his poetry, although ancient, is today surprisingly close to our way of perceiving the world, thinking about it and expressing both the world and our amazement? Norwid, despite many years of studies on it and its language, still surprises us and continues to challenge us. Why is this so, I will try to answer.

The answer will have several levels. The two most obvious are versification and vocabulary with syntax. The next are meanings that sometimes form a labyrinth: it seems that they are banal references, when it turns out that they are metaphors and analogies, which, however, after careful analysis, also turn out to be references, but on the higher planes of meanings. At the same time, it turns out that the poet creates new symbols, which, however, serve him to show the world in a new perspective or from a new perspective.

Yet this perspective leads us to the Platonic idea and further to Christianity.

.....
.....

Biogramy / Biograms

Małgorzata Brady MA, absolwentka Uniwersytetu w Cambridge. Małgorzata rozwinęła specjalizacje w dziedzinie nauczania języka angielskiego oraz doradztwa zawodowego, ukończywszy też podyplomowe studia nauczycielskie. Pracuje jako szef PBIC - fundacji wspierającej migrantów w Zjednoczonym Królestwie. Od ponad 10 lat jest nauczycielką Polskiej Szkoły Sobotniej w Bedford. W 2007 założyła przy PBIC (ówczesnym Ośrodku Integracji Polsko Brytyjskiej) zespół pieśni i tańca dla dzieci "Promethidion", którego celem jest promowanie polskości wśród lokalnej społeczności, jak również

przybliżanie dzieciom zaangażowanym w zespole sylwetki i twórczości Cypriana Kamila Norwida. Norwid był zawsze dla Małgorzaty ogromną inspiracją zarówno w pracy, jak i w życiu. Jej ambicją jest zajęcie się pracą badawczą nad Norwidem w kontekście rozwijającej się ostatnio nauki o duchowości.

Małgorzata Brady, Having graduated from Cambridge University with a degree in Modern and Medieval Languages, Mags has developed specialisms in education, management and career advice and guidance (CIAG). She has a Postgraduate Certificate in Education and Level 6 in CIAG. She is the CEO of PBIC – a charity supporting European migrants to settle, achieve and contribute in the UK. For over 10 years she has been a teacher at the Polish School in Bedford CIC.

In 2007, as part of PBIC, she founded "Promethidion"; a song and dance group for children of Polish heritage who promote Polish culture in the British community. The group was also formed to raise awareness of Norwid's work. Mags recognises Norwid as a major influence on her work and life and aspires to embark on academic research in relation to Norwid and spiritual science.

Agata Brajerska-Mazur dr hab., adiunkt w Katedrze Lingwistyki Stosowanej UMCS, do września 2014 adiunkt w Katedrze Literatury Porównawczej KUL. Anglistka, norwidolog i przekładoznawca. Czł., dr hab., adiunkt w Katedrze Lingwistyki Stosowanej UMCS, do września 2014 adiunkt w Katedrze Literatury Ponkini Rady Etyki Słowa w PAU. Ukończyła studia na filologii angielskiej KUL. Dwukrotna stypendystka Fundacji Norwidowskiej. Pracę doktorską na temat angielskich tłumaczeń utworów Norwida (publikacja książkowa TN KUL 2002) napisała pod kierunkiem prof. Stefana Sawickiego w Katedrze Teorii Literatury KUL, książkę habilitacyjną poświęciła przekładom wierszy Szymborskiej dokonanych przez Stanisława Barańczaka i Clare Cavanagh. Współautorka antologii przekładów utworów Norwida na język angielski (Cyprian Norwid, *Poems*, New York: Archipelago Books, 2011) oraz autorka artykułów z zakresu norwidologii i translatoryki, publikowanych głównie w „Studia Norwidiana”, „Pamiętniku Literackim”, międzynarodowym piśmie przekładoznawczym „Babel” oraz seriach książkowych: „Język a komunikacja”, „Biblioteka Studia Norwidiana” i „Warsztaty Translatorskie”. Mając nadzieję, że z czasem rozwinie się w

Katedrze nowa szkoła badania i oceny przekładu dr hab. Brajerska-Mazur wprowadza na swoich zajęciach metodę kateny, której jest autorką i propagatorką.

Agata Brajerska-Mazur, dr hab., is an Adjunct Professor in the Institute of Applied Linguistics at the Maria Curie University of Lublin (UMCS) and of Comparative Literature at the Catholic University of Lublin (KUL), where she teaches translation and introduces katena – a special method of evaluating translated texts, as devised in her doctoral dissertation, *On English Translations of Norwid's Works*, which was published in book form by TN KUL in 2002. She specializes in translation studies and the works of Cyprian Kamil Norwid. Her articles concerning these subjects have appeared several times in "Studia Norwidiana", "Pamiętnik Literacki", "Babel", and others. She has twice received a Norwid Foundation grant for research on Norwid's translations into English. Recently she has collaborated with Danuta Borhardt on translations of Norwid's poems (*Poems*, Archipelago Books 2012) and also she published a book on English translation of Wisława Szymborska's poems (*Filutka z filigranu paraduje w cudzym losie*, Wydawnictwo KUL, 2013).

Kazimierz Braun, prof. dr hab., reżyser, pisarz, dramaturg, uczony, pedagog, urodzony 29 czerwca 1936 w Mokrsku Dolnym, województwo kieleckie. Magister literatury na Uniwersytecie Poznańskim (1958). Magister reżyserii PWST, doktorat na Uniwersytecie Poznańskim (1971). Habilitacja z teatru na Uniwersytecie Wrocławskim (1975). Habilitacja z reżyserii w warszawskiej Akademii Teatralnej (1988). Od 1961 był reżyserem w profesjonalnych teatrach i telewizji w Polsce. Dyrektor artystyczny i dyrektor naczelny Teatru Osterwy w Lublinie (1967-1974). Dyrektor artystyczny i dyrektor naczelny Teatru Współczesnego we Wrocławiu (1975-1984). W latach 1975-1985 był profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Wrocławskiego i PWST. Od 1985 wykładał w USA na Uniwersytecie Nowojorskim, Swarthmore College, Uniwersytecie Kalifornijskim w Santa Cruz i Uniwersytecie Stanowym Nowego Jorku w Buffalo. Tam był kierownikiem programu aktorskiego w latach 1986-89, a w 1989 został mianowany profesorem zwyczajnym z etatem. Został mianowany profesorem zwyczajnym przez Prezydenta RP w 1992 r. (na podstawie awansu w 1984 r., którego mu odmówiły władze komunistyczne). Uczył aktorstwa, reżyserii oraz historii i

teorii teatru. Wyreżyserował ponad 150 przedstawień teatralnych i telewizyjnych w Polsce, Irlandii, Niemczech i USA - w The Guthrie Theatre, Minneapolis, The Odyssey Theatre w Los Angeles, McCarther Theatre, Princeton, The Kavinoky Theatre, Buffalo i innych. Opublikował 40 książek z zakresu historii teatru, powieści, sztuk teatralnych, opowiadań i poezji, m.in. *A History of Polish Theatre, 1939-1989*, *Spears of Captivity and Freedom*, Greenwood Press, 1996. Opublikował również ponad 300 artykułów naukowych i recenzji w języku polskim, angielskim, francuskim i włoskim. Był zdobywcą nagród na międzynarodowych festiwalach teatralnych w Hiszpanii (1979), w Niemczech (1981), w Japonii - Japanese Foundation Award (1981). Otrzymał też nagrodę Fundacji Guggenheima (1990), Artie Award (1996), Nagrodę Fulbrighta (2001). Jest członkiem PEN Clubu, Międzynarodowego Instytutu Teatralnego, Międzynarodowej Federacji Badań nad Teatrem, Polskiego Instytutu Sztuki i Nauki w Ameryce, Związku Aktorów Polskich i Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

Kazimierz Braun - Professor Emeritus - Director, writer, playwright, scholar, educator, born June 29, 1936 in Mokrsko Dolne, Province of Kielce, Poland. MA in Literature at Poznan University, 1958; MFA in Directing at Warsaw Theater Academy, Ph. D. at Poznan University, 1971; Ph. D. in Theater (in Poland "habilitacja") at Wroclaw University, 1975; Ph. D. in Directing (in Poland "habilitacja") at Warsaw Theater Academy, 1988. From 1961 he was director in professional theaters and television in Poland; Artistic Director and General Manager of Teatr Osterwy in Lublin, 1967-1974; and Artistic Director and General Manager of the Teatr Współczesny (the Contemporary Theater) in Wroclaw, 1975-1984. He was associate professor at Wroclaw University and at School of Drama Kraków/Wroclaw, 1975-1985. Since 1985 he taught in the USA at New York University, Swarthmore College, University of California Santa Cruz, and State University of New York at Buffalo; there, he was Head of Acting Program in 1986-89 and in 1989 was appointed full professor with tenure. He was named full professor (a state title in Poland) by the President of Poland in 1992 (based on his promotion in 1984 denied to him by the Communist authorities). He has taught acting, directing, and theater history and theory. He directed more than 150 productions in theater and television, in Poland, Ireland, Germany, and the USA in The Guthrie Theater, Minneapolis, The Odyssey Theater, Los Angeles, McCarther Theater, Princeton,

The Kavinoky Theater, Buffalo, and others. He published 40 books on theater history, novels, plays, short stories, and poetry, including *A History of Polish Theater, 1939-1989*, *Spears of Captivity and Freedom*, Greenwood Press, 1996; he also published more than 300 scholarly articles and reviews in Polish, English, French, and Italian. He was recipient of awards at the international theater festivals in Spain, 1979, Germany, 1981; Japanese Foundation Award, 1981; the Guggenheim Foundation Award, 1990; outstanding production Artie Award, 1996; The Fulbright Award, 2001, and others. He is a member of the PEN Club, International Theater Institute, International Federation for Theater Research, Polish Institute of Arts and Sciences in America, Polish Actors Union, and Polish Writers Association.

Andrzej Chludziński, dr, z wykształcenia polonista.

Zainteresowania badawcze skonkretyzował w obrębie językoznawstwa, choć w bezpośrednim związku z literaturoznawstwem. Efektem tego był temat pracy magisterskiej: *Tradycja i nowatorstwo frazeologiczne w »Ferdydurke« Witolda Gombrowicza*. Specjalizuje się w zagadnieniach języka, a zwłaszcza onomastyki. Autor ok. 400 publikacji naukowych oraz popularnonaukowych, dotyczących głównie nazewnictwa pomorskiego, w tym książek: *Toponimia powiatu białogardzkiego* (2008), *Nazwy miejscowe powiatu kołobrzeskiego* (2009, 2011), *Nazwy terenowe lądowe i wodne powiatu kołobrzeskiego* (2010), *Nazwy miejscowe powiatu gdańskiego (pruszczańskiego)* (2017), *Słowiańskie nazwy geograficzne w Niemczech, część 1 A: Pomorze Przednie (bez Rugii), Meklemburgia i Holsztyn oraz Słowiańskie nazwy geograficzne w Niemczech, część 1 B: Pomorze Przednie (bez Rugii), Meklemburgia i Holsztyn* (2018 i 2020, współautor: Tadeusz Białecki), *Nazwy miejscowe powiatu nowodworskiego (województwo pomorskie)* (2020).

Organizator międzynarodowych, interdyscyplinarnych konferencji naukowych, takich jak „Dzieje wsi pomorskiej” (dziewięć edycji), „Karlıno w poszukiwaniu tożsamości”, „Nadodrzańskie spotkania z historią” (siedem edycji), redaktor publikacji pokonferencyjnych. Brał udział w kilkudziesięciu konferencjach naukowych zarówno w Polsce, jak i za granicą (Białoruś, Chorwacja, Czechy, Rosja, Słowacja), czego wyrazem są opublikowane artykuły w książkach pokonferencyjnych. Ponadto publikuje na łamach specjalistycznych czasopism.

Członek gdańskiego oddziału Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego oraz Instytutu Kaszubskiego w Gdańsku.

Andrzej Chludziński, a Polish philologist by education. He specified his research interests within linguistics, although in direct connection with literary studies. The effect of this was the topic of the thesis: *Tradition and phraseological innovation in »Ferdynand« by Witold Gombrowicz*.

He specializes in language issues, especially onomastic (naming). Author of about 400 scientific and popular science publications, mainly concerning Pomeranian nomenclature, including books: *Toponymy of the Białogard county* (2008), *Local names of the Kołobrzeg county* (2009, 2011), *Land and water names of the Kołobrzeg county* (2010), *Local names of the Gdańsk county* (2017), *Slavic geographical names in Germany, part 1 A and 1 B: Western Pomerania (without Rügen), Mecklenburg and Holstein* (2018 and 2020, co-author: Tadeusz Białecki), *Local names of the Nowy Dwór Gdański county (Pomeranian Voivodeship)* (2020).

Organizer of international, interdisciplinary scientific conferences, such as "History of the Pomeranian Village" (nine editions), "Karlino in search of identity" (two editions), "Meetings on the Oder with history" (seven editions), editor of post-conference publications. He participated in several dozen scientific conferences both in Poland and abroad (Belarus, Croatia, the Czech Republic, Russia, Slovakia), which is reflected in the articles published in post-conference books. Moreover, he publishes in specialized magazines.

Member of the Gdańsk branch of the Polish Language Lovers Society and the Kashubian Institute in Gdańsk.

Jolanta Chwastyk-Kowalczyk, prof. dr hab., prof. zw., pracuje w Katedrze Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. W latach 2009-2012 pełniła funkcję zastępcy dyrektora do spraw naukowych, a w latach 2012-2016 - dyrektora macierzystego Instytutu. Od 2012 do 2019 r. kierownik Zakładu Dziennikarstwa, a od października 2020 r. kierownik Zakładu Komunikacji Społecznej. Jest profesorem afiliowanym PUNO i kierownikiem Zakładu Medioznawstwa. Jej polem badawczym jest prasa wychodźcza i emigracyjna, szczególnie w Wielkiej Brytanii. Autorka ponad 140 artykułów naukowych oraz dziewięciu publikacji zwartych: *„Bluszczy” w latach 1918-1939. Tematyka*

społeczna oraz problemy kultury i literatury, Kielce 2003, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej; *Londyński „Dziennik Polski” 1940-1943*, Kielce 2005, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej; *Londyński „Dziennik Polski” i „Dziennik Żołnierza” 1944-1989. Gazeta codzienna jako środek przekazu komunikatów kulturowych*, Kielce 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego; *Katyń, Dipisi, PKPR na łamach polskich czasopism uchodźczych*, Kielce 2011, Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego; *Obraz edukacji Polaków na obczyźnie na łamach czasopism emigracyjnych*, Kielce 2014, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego; *„Technika i Nauka” – elitarnie czasopismo Stowarzyszenia Techników Polskich w Wielkiej Brytanii*, Kielce 2015, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego; *Londyński „Nowy Czas” na początku XXI wieku*, Kielce 2019, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego; *Londyński „Pamiętnik Literacki” – organ Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie – w latach 1976-2018*, Kielce 2019, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego; *Polskie dziennikarki na emigracji w XX i XXI wieku*, Kielce 2021, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego – w druku.

Członek (od 2010), Komisji Prasoznawczej PAN Oddział Kraków, od marca 2015 Członek, od 2019 sekretarz naukowy Zarządu tej Komisji; profesor afiliowany PUNO w Londynie. Od 2012 – redaktor naczelna wznowionych „Zeszytów Naukowych PUNO” [Londyn]. W latach 2008-2017 – sekretarz naukowy i współredaktor „Rocznika Bibliologiczno-Prasoznawczego” [Kielce]. Brała czynny udział w kilkudziesięciu konferencjach naukowych krajowych o zasięgu międzynarodowym i zagranicznych, których tematyka obejmuje medioznawstwo, politologię, socjologię, historię, bibliologię, pedagogikę. Prowadzi tematyczne seminaria magisterskie i doktoranckie o tematyce emigracyjnej na UJK oraz PUNO. (Nr ORCID: 0000-0002-3463-6432)

Jolanta Chwastyk-Kowalczyk, The author is a full professor, she works at the Department of Journalism and Social Communication at the Jan Kochanowski University in Kielce. In the years 2009-2012 she was the deputy director for Scientific Affairs, and in the years 2012-2016 the director of the Institute's parental organisation. Since 2020, after reorganisation, she has been performing the role of the Head of the Chamber of Social Communication. She is an Affiliate Professor at the PUNO and the Head of the Chamber of Media

Studies. Her research field is the exile and emigration press, especially in Great Britain. She has authored over 140 scientific articles and nine compact publications: *"Ivy" in the years 1918-1939. Social topics, cultural and literary issues*, Kielce 2003, Publisher of the Świętokrzyska Academy; *London "Polish Daily" 1940-1943*, Kielce 2005, Publisher of the Świętokrzyska Academy; *London "Polish Daily" and "Soldiers Daily" in the years 1944-1989. Daily newspaper as a medium of cultural communiqué*, Kielce 2008, Publisher of the Jan Kochanowski University of Humanities and Life Sciences; *Katyń, Displaced Persons, PKPR in Polish refugee magazines*, Kielce 2011, Publisher of the Jan Kochanowski University of Humanities and Natural Sciences; *Image of the Poles' education abroad in the exile magazines*, Kielce 2014, Publisher of the Jan Kochanowski University; *"Technology and Science" - an elite magazine of the Polish Engineers in Great Britain*, Kielce 2015, Publisher of the Jan Kochanowski University; *London "Nowy Czas / New Time" at the beginning of the 21st century*, Publisher of the Jan Kochanowski University, 2019; *London's "Pamiętnik Literacki" ("Literary Diary") - a body of the Association of Polish Writers Abroad - in the years 1976-2018*, Kielce 2019, Publishing House of the Jan Kochanowski University; *Polish women journalists in exile in the 20th and 21st centuries*, Kielce 2021, Publishing House of the Jan Kochanowski University - in print.

Since 2010 - Member of the Press Studies Committee of the Polish Academy of Sciences (PAN) Branch in Kraków, since March 2015 - Member of the Committee's Board; affiliated professor at Polish University in Exile (PUNO) in London. Since 2012 - editor-in-chief of the resumed 'PUNO Scientific Papers' [London]. In the years 2008-2017 - Scientific secretary and co-editor of the "Yearbook of Bibliology and Press Studies" [Kielce]. Member of the Scientific Council of the following magazines: "Scientific Journal of the Institute of Women's Studies" [Białystok], "Polish and Polonia Review" [Bielsko-Biała], "Librarian Review" [Warsaw].

She participated actively in several dozen national scientific conferences with international range, including media science, political science, sociology, history, bibliology, and pedagogy. She conducts thematic master's and doctoral seminars about emigration at UJK and PUNO.

(NO. ORCID: 0000-0002-3463-6432)

Justyna Gorzkowicz, doktor nauk humanistycznych, antropolog kulturowy ze specjalizacją w literaturoznawstwie i sztuce. Jest wicedyrektorką Instytutu Kultury Europejskiej i zastępczynią kierownika Zakładu Współczesnej Kultury Literackiej i Artystycznej PUNO Londyn. Studiowała w Polsce na Wydziale Artystycznym UMCS w Lublinie oraz w Katedrze Teorii i Antropologii Literatury Instytutu Nauk o Literaturze KUL. Ukończyła także kurs antropologii mediów społecznościowych na University College London (UCL). W 2018 roku zainicjowała działanie Laboratorium Lingua-Brandingu i rozwija w nim wraz ze swoim zespołem koncepcję antropologii lingua-brandingu, badając możliwości wykorzystania jej narzędzi do promocji humanistyki. Jest członkinią rady naukowej i redakcyjnej PUNO Press, inicjatorką serii wydawniczej poświęconej sztuce (Blue Point Art Series PUNO Press), a ponadto członkinią European Association of Social Anthropologists i Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie. Przedmiotem jej interdyscyplinarnych badań są: geohumanistyka, antropologia kulturowa, etnografia, literatura i sztuka (konotacje między słowem - obrazem - "językiem" filmu a kontekstem geograficznym związanym z tożsamością narodową - ujęcie geopoetyckie), a także twórczość Stanisława Vincenza i Kornela Filipowicza. Jest autorką książki literaturoznawczej *W poszukiwaniu antagonisty. O wątkach egzystencjalnych w twórczości Kornela Filipowicza* (Kielce 2018) oraz kilku o sztuce w ujęciu kulturoznawczym, jak także autorką licznych artykułów interdyscyplinarnych oraz uczestniczką i organizatorką międzynarodowych konferencji. Dr Justyna Gorzkowicz zajmuje się również antropologią miejską w kontekście geopoetyki miejsca (czytanie znaków miejskich - projekt TICASS). Obecnie jest dyrektorką wirtualnej Blue Point Art Gallery Culture Lab Foundation - PUNO.
(NO. ORCID:0000-0003-1139-2137)

Justyna Gorzkowicz, Doctor of Humanities is a cultural anthropologist with specialization in literature and art. She is vice-director of the Institute of European Culture and deputy head of the Contemporary Literary and Artistic Culture Unit PUNO Londyn. She studied in Poland at the Faculty of Arts of the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin (UMCS) and at the Department of Theory and Anthropology of Literature at the Institute of Literature Studies the Catholic University of Lublin (KUL). She also completed the academic course of

anthropology of social media at University College London (UCL). The concept of lingua-branding anthropology and the use of its tools to promote humanities was initiated by her in 2018 in the Laboratory of Lingua-Branding. She is a member of the scientific and editorial board of the PUNO Press, and furthermore, a member of the European Association of Social Anthropologists and the Union of Polish Writers Abroad. The subject of her interdisciplinary research are: geohumanities, cultural anthropology, ethnography, literature and art (connotations between the word - image - "language" of a film and the geographical context related to national identity - a geopoetic approach), as well as the literary work of Stanisław Vincenz and Kornel Filipowicz. She wrote the book *Finding the antagonist. On existential threads in literature of Kornel Filipowicz*, she is also the author of numerous interdisciplinary articles and participant of international conferences. Dr Justyna Gorzkowicz is engaged in urban anthropology in the context of the geopoetics of the given place (reading of the city signs - Project TICASS, European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 734602). Currently, she is also director of the virtual Blue Point Art Gallery.
(NO. ORCID:0000-0003-1139-2137)

Eliza Kacka, urodzona w 1982. Absolwentka filologii polskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika oraz Academia Artes Liberales. Doktor nauk humanistycznych. Pisze o literaturze i filozofii polskiej końca XIX i początku XX wieku. Główne obszary zainteresowań: antropologia filozoficzna, hermeneutyka, modernizm w literaturze. Od 2016 roku jest wykładowcą/adiunktem na Uniwersytecie Warszawskim.

Eliza Kacka, dr, born 1982. Graduated from the Polish Philology Department at the Nicolaus Copernicus University and Academia Artes Liberales. Ph.D. Writes on Polish literature and philosophy in the late 19th and early 20th century. Major fields of interests: philosophical anthropology, hermeneutics, modernism in literature. Since 2016 she has been lecturer/assistant professor at the Warsaw University, Poland.

Wojciech Klas, mgr, archiwista, bibliotekarz. Absolwent historii o specjalności archiwalnej oraz bibliotekoznawstwa i informacji naukowej na UWM w Olsztynie. Doktorant. W latach 2012-2017 członek Zakładu Badań nad Emigracją PUNO w Londynie. Od 2017 r. członek Zakładu Biografistyki Polonijnej PUNO. Wolontariusz i członek projektu opracowania archiwalnego Zespołu Skrzyń w Studium Polski Podziemnej w Londynie (we współpracy z NDAP, AAN oraz IPN). Uczestnik kursu konserwacji zabezpieczającej (NDAP, Warszawa 2018). Uporządkował zasób archiwalny Fundacji im. Kościelskich w Szwajcarii (w tym spuściznę po Janinie Kościelskiej). Publikował w: *Historia, archiwistyka, informacja naukowa*. Olsztyn 2009; *Z uczniami, kolegami i przyjaciółmi w świecie nauki*. Olsztyn 2014; *Życie i działalność Prezydenta RP na uchodźstwie Kazimierza Sabbata*. Ostrowiec Świętokrzyski 2015; *The Hanna and Zdzisław Broncel Charitable Trust*. Londyn 2016; *Polscy działacze emigracyjni w walce o niepodległość*. Warszawa 2018 oraz w: „Archeionie”, „Archiwiscie Polskim”, „Biuletynie Polonistycznym”, „Dzienniku Polskim i Dzienniku Żołnierza”, „Kronice Wielkopolski”, „Nowej Kronice Wałbrzyskiej”, „Odrze”, „Pamiętniku Literackim”, „Sztuce Edycji”, „Tygodniu Polskim”, „Wiadomościach Wrzesińskich”, „Zeszytach Naukowych PUNO”. Współautor książki: *Kościelscy: ród, fundacja, nagroda*, Kraków 2011. Członek rady Fundacji Museion w Wałbrzychu, członek Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie w Londynie, członek POSK-u, w latach 2013-2018 członek Ogniska Polskiego w Londynie. Od 2013 r. pracuje w Bibliotece Polskiej POSK w Londynie.

Wojciech Klas, archivist, librarian. He graduated in history with a specialization in archives as well as library and information science at Warmia and Mazury University in Olsztyn. PhD student at PUNO. In the years 2012-2017, a member of the Department of Emigration Research PUNO in London; from 2017, a member and deputy of the PUNO Biographical Department. Volunteer of the archival study of the "Chest Complex" at the Polish Underground Study Trust in London (in cooperation with the Head Office of the State Archives of Poland - NDAP, Central Archives of Modern Records - AAN and the Institute of National Remembrance - IPN). Participant of the safety maintenance course (NDAP, Warsaw 2018). He sorted out the records of the Koscielski Foundation in Switzerland (including the legacy of Janina Kościelska). He published in: *History, Archives, Scientific Information*. Olsztyn 2009; *With students,*

colleagues and friends in the world of science. Olsztyn 2014; The life and activity of the President of the Republic of Poland in exile, Kazimierz Sabbat. Ostrowiec Świętokrzyski 2015; The Hanna and Zdzisław Broncel Charitable Trust. London 2016; Polish émigré activists in the fight for independence. Warsaw 2018 as well as in: „Archeion”, „Archiwista Polski”, „Biuletyn Polonistyczny”, „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierz”, „Kronika Wielkopolski”, „Nowa Kronika Wałbrzyska”, „Odra”, „Pamiętnik Literacki”, „Sztuka Edycji”, „Tydzień Polski”, „Wiadomości Wrzesińskie”, „Zeszyty Naukowe PUNO”. Co-author of the book: Kościelscy: family, foundation, award, Kraków 2011. Since 2013 he works as librarian of the Polish Library of POSK in London.

Bernadetta Kuczera-Chachulska, prof. dr hab., związana do 2020 r. z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i IBL PAN, od 2021 wyłącznie w IBL PAN. Od 2011 profesor tytularny. Redaktor naczelny „Colloquiów Litterariów”, inicjator Katedry Badań nad Romantyzmem i Twórczością Cypriana Norwida, również dwóch serii książkowych „Problemy romantyzmu” i „Zeszytów Aksjologii i Estetyki Literackiej”. Opublikowała książki autorskie: „Czas siły-zupełnej”. O kategorii wysiłku w poezji Norwida (1998); *Przemiany form i postaw elegijnych w poezji XIX w.* (2002); „Norwida przypowieść o pięknie” i inne szkice z pogranicza genologii i estetyki (2008); *Z estetyki nieskończoności. Szkice o polskiej poezji (nie tylko) XX wieku*, (2012); *Procent od kontemplacji. Marian Maciejewski i inne szkice o metodzie* (2016); *Cyprian Norwid. Estetyka teologiczna* (2018); *Z Ingardenowskiej estetyki poezji* (2020). Zajmuje się twórczością romantyzmu (szczególnie A. Mickiewicza i C. Norwida), poezją XXw., estetyką literacką (Ingarden), teorią poezji, a także pograniczami literatury, teologii i filozofii.

Bernadetta Kuczera-Chachulska, Associated until 2020 with the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw and The Institute of Literary Research of the Polish Academy of Sciences, from 2021 exclusively at The Institute of Literary Research. Titular (full) professor since 2011. Editor-in-chief of "Colloquia Litteraria", initiator of the Department of Research on Romanticism and Works of Cyprian Norwid, as well as two book series "Problemy Romantyzmu" and "Zeszyty Aksjologii i Estetyki Literackiej".

She has published books: „Czas siły- zupełnej”. O kategorii wysiłku w poezji Norwida (1998), *Przemiany form i postaw elegijnych w poezji XIX w.* (2002), „Norwida przypowieść o pięknem” i inne szkice z pogranicza genologii i estetyki (2008), *Z estetyki nieskończoności. Szkice o polskiej poezji (nie tylko) XX wieku*, (2012); *Procent od kontemplacji. Marian Maciejewski i inne szkice o metodzie* (2016); *Cyprian Norwid. Estetyka teologiczna* (2018); *Z Ingardenowskiej estetyki poezji* (2020). She deals with the Romanticism's literature (especially A. Mickiewicz and C. Norwid), 20th century poetry, literary aesthetics (Ingarden), theory of poetry, as well as the borderland of literature, theology and philosophy.

Ewa Lewandowska-Tarasiuk, filolog, pedagog, doktor nauk humanistycznych, kierownik Zakładu Wychowania Literackiego i Muzycznego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, najstarszej uczelni pedagogicznej w Polsce, profesor Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie. Ma także wykształcenie muzyczne. Jest autorką książek z dziedziny kultury literackiej i kultury języka: m.in. *Kultura literacka w pracy pedagoga*, Warszawa 1996, *W teatrze prezentacji. O sztuce perswazji*, Warszawa 2005, *Sztuka wystąpień publicznych* (trzy wydania: Warszawa 2000, 2003, 2006), „*Każdy w sobie cień pięknego nosi...*” Warszawa 2013, i współautorką wielu publikacji naukowych i popularnonaukowych. W „Dzienniku Polskim - Tygodniu Polskim” w Londynie pisze stały esej w kolumnie: „Słowa, Obrazy, Dźwięki...”, jest autorką wielu artykułów naukowych. Prowadzi m.in. wykłady i warsztaty literackie w kraju i na Polskim Uniwersytecie PUNO w Wielkiej Brytanii, których efektem jest, m.in. wydana pod jej redakcją *Moja radość pisanie... Strofy znad Tamizy i znad Wisły* Warszawa-Londyn 2009, z pięknym przesłaniem ostatniego Prezydenta na Uchodźstwie, Ryszarda Kaczorowskiego. Autorka wielu audycji radiowych i telewizyjnych. Członek Polskiego Towarzystwa Retorycznego i Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie.

Ewa Lewandowska-Tarasiuk - Doctor of Humanities, philologist, educator, Head of the Department of Literary and Music Education at the Maria Grzegorzewska University in Warsaw, the oldest pedagogical university in Poland, professor at the Polish University Abroad in London. She also has musical

education. She is the author of books on literary culture and language culture including *Literary culture at work of an educator*, Warsaw 1996, *In the theatre of presentation. On the art of persuasion*, Warsaw 2005, *The art of public speaking* (three editions: Warsaw 2000, 2003, 2006), *„Everyone carries a shadow of a beautiful ...”* Warsaw 2013 and co-author of many scientific and popular scientific publications. In “Dziennik Polski – Polish Week in London”, she writes a regular essay in the column: “Words, Pictures, Sounds ...”, she is the author of many scientific articles. Among others, she runs lectures and Literary Workshops in Poland and at the Polish University PUNO in Great Britain, the effects of which are published under her editorship, *My joy to write ...* Verses from the Thames and from the Vistula River Warsaw-London 2009, with a beautiful message from the last President in Exile, Ryszard Kaczorowski. The author of many radio and TV broadcasts. Member of the Polish Rhetorical Society and the Union of Polish Writers Abroad.

Jakub Z. Lichański, prof. zw., em. UW, specjalista w zakresie retoryki, historii kultury i literatury do końca XVIII w., literatury światowej i popularnej, a także problematyki emigracji, cenzury w PRL oraz krytyki medialnej. Wydał m.in.: *Retoryka od średniowiecza do baroku* (1992), *Retoryka od renesansu do współczesności* (2000), *Retoryka w Polsce* (2003); *Retoryka: Historia – Teoria – Praktyka* (2007); *„Niobe” K.I. Gałczyńskiego* (2015); *W poszukiwaniu najlepszej formy komunikacji, czyli wciąż jest nam potrzebna retoryka* (2017); *Filologia – Filozofia – Retoryka. Wprowadzenie do badań (nie tylko) literatury popularnej* (2017); *Niepopularnie o popularnej. O narzędziach badania literatury O narzędziach badawczych literatury* (2018). Należy do grona autorów haseł w *Historisches Wörterbuch der Rhetorik* (1992-2015). Autor monografii takich autorów, jak: Łukasz Górnicki (1998), Jan Parandowski (1986), Hermann Broch (1994), John Ronald Reuel Tolkien (2003). Zapowiedział także m.in. antologię traktatów staropolskich o wojnie morskiej: *Ramię króla na morzu* (1984); jako współautor przygotował polskie wydanie R.E. Volkmanns *Retoryka Greków i Rzymian* (*Retoryka Greków i Rzymian*, 1993, 1995); wpis do katalogu Biblioteki Collegium Societatis Jesu w Braniewie (2007); redagował lub współredagował tomy zbiorowe: *Nauczanie retoryki w teorii i praktyce* (2003); *Uwieść słowem, czyli retoryka stosowana* (2003); redaktor polskiego wydania książki W. Josta, W. Olmsteda, *Retoryka i krytyka retoryczna*.

Kompendium retoryczne (2012); Q. Cornificius, *Rhetorica ad Herennium* - oryginał z komentarzem [przekład z komentarzem] (2019); *Retoryka i manipulacja*, I-IV, wyd. J. Z. Lichański (2020 - tom II-IV w druku).

Jest członkiem m.in. Międzynarodowego Towarzystwa Historii Retoryki, Polskiego Towarzystwa Filologicznego, Towarzystwa Przyjaciół Historii. Redaktor naczelny kwartalnika "Forum Artis Rhetoricae".

Jakub Z. Lichański - (1946), full professor., University of Warsaw, a specialist in rhetoric, cultural and literature history until the end of the 18th century, also the world literature and popular literature, as well as emigration problems, censorship in the Polish People's Republic, also media criticism. He published, among others: *Retoryka od średniowiecza do baroku* [*Rhetoric from the Middle Ages to the Baroque*] (1992), *Retoryka od renesansu do współczesności* [*Rhetoric from the Renaissance to the present day*] (2000), *Retoryka w Polsce* [*Rhetoric in Poland*] (2003); *Retoryka: Historia - Teoria - Praktyka* [*Rhetoric: History - Theory - Practice*] (2007); „Niobe” K.I. Gałczyńskiego [„Niobe” by K.I. Gałczyński] (2015); *W poszukiwaniu najlepszej formy komunikacji, czyli dlaczego wciąż jest nam potrzebna retoryka* [*In search of the best form of communication, or why we still need rhetoric*] (2017); *Filologia - Filozofia - Retoryka. Wprowadzenie do badań (nie tylko) literatury popularnej* [*Philology - Philosophy - Rhetoric. Introduction to research (not only) of popular literature*] (2017); *Niepopularnie o popularnej. O narzędziach badania literatury* [*Unpopular about popular. About literature research tools*] (2018); belongs to the group of authors of entries in *Historisches Wörterbuch der Rhetorik* (1992-2015). Author of monographs of such authors as: Łukasz Górnicki (1998), Jan Parandowski (1986), Hermann Broch (1994), John Ronald Reuel Tolkien (2003). He also announced, among others an anthology of Old Polish treaties on maritime war: *Ramię króla na morzu* [*Arm of the King at Sea*] (1984); as a co-author he prepared the Polish edition of R.E. Volkmanns *Retoryka Greków i Rzymian* [*Greeks and Romans rhetoric*] (1993, 1995); entry to the catalog of the Library of the Collegium Societatis Jesu in Braniewo (2007); he edited or co-edited collective volumes: *Nauczanie retoryki w teorii i praktyce* [*Teaching rhetoric in theory and practice*] (2003); *Uwieść słowem czyli retoryka stosowana* [*Seduce with a word or applied*

rhetoric] (2003); also editor of the Polish edition of the book by W. Jost, W. Olmsted, *Retoryka i krytyka retoryczna. Kompendium retoryczne* [Rhetoric and Rhetorical Criticism] (2012); Q. Cornificius, *Rhetorica ad Herennium* – tłumaczenie z komentarzem [Q. Cornificius, *Rhetorica ad Herennium* – translation with commentary] (2019); *Retoryka i manipulacja* [Rhetoric and Manipulation], I-IV, wyd. J.Z. Lichański (2020 – vol. II-IV in print).

He is a member of, among others, The International Society for the History of Rhetoric, Polish Philological Society, Society of Friends of History. Editor-in-chief of the *Forum Artis Rhetoricae* quarterly.

Adrian Ligeza, mgr, asystent w Zakładzie Współczesnej Kultury Literackiej i Artystycznej IKE PUNO Londyn. Absolwent studiów polonistycznych na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz studiów podyplomowych „Filozofia i Wiedza o Kulturze” na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 2020 roku doktorant Polskiego Uniwersytetu Na Obczyźnie w Londynie. Nauczyciel języka polskiego, filozofii, wiedzy o kulturze oraz języka polskiego jako obcego. W latach 2016–2017 dyrektor Polskiej Szkoły Sobotniej im. Jana Pawła II w Bedford.

Adrian Ligeza – graduate of MA studies at the Faculty of Polish Studies of the Jagiellonian University and post-graduate studies in "Philosophy and Knowledge about Culture" at the Faculty of Philosophy of the Jagiellonian University. From 2020, a doctoral student at the Polish University Abroad in London (PUNO). Teacher of Polish language, philosophy, knowledge about culture and Polish as a foreign language. In 2016–2017, the director of the Polish Saturday School in Bedford. Since 2021 he has been assistant at the Contemporary Literary and Artistic Culture Unit [Institute of European Culture] at the Polish University Abroad in London (PUNO).

Michał Masłowski, profesor emerytowany University of Paris-Sorbonne, członek Polskiej Akademii Nauk, Komandor Orderu Palm Akademickich i Kawaler Orderu Odrodzenia Polski. Jest autorem *Gest, symbol i rytuały polskiego teatru romantycznego* (1998), współredaktorem *Mythes et symboles*

politiques en Europe centrale (2002) oraz tłumaczem poezji Czesława Miłosza na język francuski (Cz. Miłosz, *Traité de poésie. L'Apprenti*).

Michał Masłowski, is a Professor Emeritus at the University of Paris-Sorbonne, member of PAN (Polish Academy of Learning), Commander of the Order of Academic Palms and Knight of the Order of Polonia Restituta. He is the author of *Gestures, Symbols and Rites in Polish Romantic Theatre* (1998), in Polish; C. Delsol, M. Masłowski and J. Nowicki, eds, *Mythes et symboles politiques en Europe centrale* (2002); Cz. Miłosz, *Traité de poésie. L'Apprenti* (translation from Polish); and *Le poète face á néant* (2013).

Aleksandra Niemirycz, dr, literaturoznawca, poetka i tłumaczka. Absolwentka Wydziałów Polonistyki oraz Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, dyplomy magisterskie z oceną bardzo dobrą uzyskane na podstawie rozpraw: *Językowe wyznaczniki czasu w twórczości poetyckiej Czesława Miłosza* pod kierunkiem prof. dr hab. Jadwigi Puzyniny oraz *Augustyńska filozofia czasu i wieczności* pod kierunkiem dra hab. Andrzeja Kasi (recenzja prof. dr. hab. Juliusza Domańskiego), studia podyplomowe w zakresie tłumaczenia prawniczego i sądowego w Instytucie Lingwistyki Stosowanej UW; studia doktoranckie w zakresie nauk humanistycznych w Instytucie Badań Literackich PAN. W 2016 roku uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa - uchwała nr 70/2016 Rady Wydziału Nauk Humanistycznych UKSW; promotorem był prof. dr hab. Krzysztof Dybciak. Brała czynny udział w wielu konferencjach naukowych w Polsce i za granicą, m.in. w Turcji, Belgii, Rumunii, na Litwie, we Włoszech, Francji (w Bretanii - referat: *Cyprian Norwid's vision of Polish and all-human art based on the Truth and Beauty of Chopin's music*). Jest autorką przekładów naukowych z różnych dziedzin oraz publikacji własnych, w tym anglojęzycznych: *Wandering poet. Juliusz Słowacki's Journey to the East*. W: *Metamorphoses of Travel Writing*. Cambridge 2010; *The Endless Story of Giving Voice to the Other: Translating Poets Cyprian Norwid and Barbara Sadowska*. In: *Cankaya University Journal of Humanities and Social Sciences*, 2018, Vol. 1.

Aleksandra Niemirycz, Freelance literary researcher, poet and translator. Graduated from the University of Warsaw; Faculties: Polish Philology (magister - M. A. equivalent); Philosophy and Sociology (magister - M. A. equivalent) and the Institute for Literary Research of the Polish Academy of Sciences, Doctor of Humanities (Ph.D. equivalent) at the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw (2016). Published translations (research and poetry, from French, Russian, English into Polish and from Polish and Russian into English) and own texts (on Jan Kasprówic, Cyprian Norwid, Barbara Sadowska, Zygmunt Jan Rumel, Juliusz Słowacki) both in Polish and in English, among others: *Wandering poet. Juliusz Słowacki's Journey to the East. In: Metamorphoses of Travel Writing*. Cambridge 2010; *The Endless Story of Giving Voice to the Other: Translating Poets Cyprian Norwid and Barbara Sadowska*, In: Cankaya University Journal of Humanities and Social Sciences, 2018, Vol. 1

Jakub Osiński, doktorant w Instytucie Literaturoznawstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (promotor: prof. dr hab. Wacław Lewandowski). Interesuje się literaturą polską XX wieku, zwłaszcza piśmiennictwem Drugiej Emigracji (1945-1989). Publikował w czasopiśmie i książkach zbiorowych, wziął udział w ok. 50 konferencjach naukowych. Kieruje grantem doktorskim „Emigracyjna literatura wspomnieniowa 1945-1989” (Diamentowy Grant Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

Jakub Osiński, PhD student in the Institute of Literature in the Nicolaus Copernicus University in Toruń, Poland (supervisor Prof. Wacław Lewandowski). He deals with Polish literature in the twentieth century, above all, emigré literature created in the years 1945-1989. He has published many articles on this subject in important Polish journals. Furthermore, he has also taken part in about 50 conferences. He is a principal investigator of the doctoral grant 'Emigration Memories Prose' (funded by the Polish Ministry of Science and Higher Education).

Ewa Paczoska, prof. dr hab., ur. 1952, doktorat 1983, habilitacja-1996, tytuł profesora-2006. Miejsca zatrudnienia: Uniwersytet Warszawski (od 1984) oraz Uniwersytet SWPS (2002-2008). Książki autorskie: *Krytyka literacka pozytywistów* (1988), „*Lalka*” czyli rozpad świata (1995, II wyd. 2008),

Dojrzewanie, dojrzałość, niedojrzałość. Od Bolesława Prusa do Olgi Tokarczuk (2004), *Prawdziwy koniec XIX wieku. Śladami nowoczesności* (2010), *Lekcje uważności. Moderniści i realizm* (2018). Redaktorka kilkunastu tomów zbiorowych i kilku monograficznych numerów periodyków naukowych (m.in. *Wiktorianie nad Tamizą i nad Wisłą* - 2016, *Problemy literatury i kultury modernizmu w Europie środkowo-Wschodniej (1867-1918)* - 2017, *Modernizmy Europy Środkowo-Wschodniej. Coraz szersze marginesy* - 2020, monograficzny numer "Przeglądu Humanistycznego" pt. *Długie życie Jane Austen* - 2019). Autorka podręczników licealnych z zakresu literatury pozytywizmu i Młodej Polski.

Ewa Paczoska, Born 1952, doctorate 1983, habilitation - 1996, professor title - 2006. Places of employment: University of Warsaw (from 1984) and SWPS University (2002-2008). Author's books: *Literary Criticism of positivists* (1988), *"The Doll" or the disintegration of the world* (1995, 2nd ed. 2008), *Maturation, maturity, immaturity. From Bolesław Prus to Olga Tokarczuk* (2004), *The Real End of the 19th Century. In the footsteps of modernity* (2010), *Lessons of Mindfulness. Modernists and Realism* (2018). Editor of a dozen or so collective volumes and several monographic issues of scientific periodicals (including *Wiktorian on the Thames and on the Vistula* - 2016, *Problems of modernist literature and culture in Central and Eastern Europe (1867-1918)* - 2017, *Modernisms of Central and Eastern Europe* - 2020, monographic issue of "Przegląd Humanistyczny" entitled *Long Life of Jane Austen* - 2019) Author of high school textbooks on the literature of positivism and Young Poland.

Wiesław Rzońca, prof. dr hab., od 1989 roku pracuje w Instytucie Literatury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego. Zajmuje się literaturą romantyzmu i modernizm, przede wszystkim Norwidem. W latach 1999 - 2004 pracował jako Gastdocent na wirtemberskim uniwersytecie w Tübingen. W 2015 roku uzyskał tytuł naukowy profesora.

Wiesław Rzońca, since 1989 I has been working at the Institute of Polish Literature of the University of Warsaw. He deals with the literature of Romanticism and Modernism, first of all, Norwid. In 1999-2004 he worked as Gastdocent at the University of Tübingen in Württemberg. In 2015, he obtained the academic title of professor.

Karol Samsel, doktor habilitowany, adiunkt w Zakładzie Literatury Romantyzmu Wydziału Polonistyki UW, doktorant Wydziału Filozofii UW. Autor tomów *Norwid - Conrad. Epika w perspektywie modernizmu i Inwalida intencji. Studia o Norwidzie*. Członek Polskiego Towarzystwa Conradowskiego, badacz życia i twórczości Wandy Karczewskiej. Redaktor i współredaktor tomów *Uniwersalność komizmu. Aleksander Fredro w dwieście dwudziestą rocznicę urodzin, Poeci-studenci podziemnego Uniwersytetu Warszawskiego wobec romantyzmu, Dramaty Cypriana Norwida. Teksty - konteksty - interteksty*.

Karol Samsel, PhD with habilitation, assistant professor at the Section of Literature of Romanticism of the Faculty of Polish Studies of the University of Warsaw, and PhD student at the Institute of Philosophy of the University of Warsaw. Author of the volumes *Norwid - Conrad. The Epic in the Modernism Perspective* and *The Invalid of Intention. Studies on Norwid*. Member of the Polish Conrad Society, researcher of the life and works of Wanda Karczewska. Editor and co-editor of the volumes: *The Universality of Comism. Aleksander Fredro in 220. Anniversary of Birth, Poets-Students of Warsaw Underground University and Romanticism, Cyprian Norwid's Dramas. Texts - contexts - intertexts*.

Ewangelina Skalińska, dr, głównym obiektem moich zainteresowań badawczych jest twórczość Cypriana Norwida. W 2014 roku (nakładem Wydawnictwa Naukowego UKSW) opublikowałam książkę *Norwid - Dostojewski. Zbliżenia i rekonstrukcje*. Niezależnie od głównego nurtu moich badań zajmuję się także wybranymi zagadnieniami polsko-rosyjskich związków emigracyjnych (paryskich) w XX wieku. Wydałam książkę *Poetka w krainie Don Kichotów. Natalia Gorbaniewska w kręgu „Kultury” paryskiej*, a w chwili obecnej kończę pracę nad dwutomową edycją publicystyki i poezji Gorbaniewskiej, dotyczącej problematyki polskiej (*Natalia Gorbaniewska, Moja Polska oraz Наталья Гобаневская «Моя Польша»*). Kolejnym fragmentem mojego rozwoju naukowego są studia nad rosyjskimi przekładami Adama Mickiewicza. W najbliższym czasie ma się ukazać kolejna moja książka o Mickiewiczu.

Ewangelina Skalińska, The main object of my research interests are Cyprian Norwid's works. In 2014 (in the Wydawnictwo

Naukowe UKSW) I published the book *Norwid - Dostojewski. Zbliżenia i rekonstrukcje*. Regardless of the mainstream of my research, I also deal with selected issues of Polish-Russian emigration (Paris) relations in the 20th century. I have published the book *Poetka w krainie Don Kichotów. Natalia Gorbaniewska w kręgu "Kultury" paryskiej* and at the moment I am finishing work on a two-volume edition of Gorbaniewska's works about Polish questions (*Natalia Gorbaniewska, Moja Polska and Наталья Гобаневская «Моя Польша»*). Another part of my scientific interests are studies about Russian translations of Adam Mickiewicz's poems. My next book, *Rosyjski Mickiewicz. Studia translatologiczne* will be published this year.

Regina Wasiak-Taylor, pisarka i prezenterka wydarzeń literackich w Wielkiej Brytanii i Polsce, od 2018 prezes Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie oraz redaktor naczelna "Pamiętnika Literackiego" z siedzibą w Londynie. Po ukończeniu filologii polskiej na WSP w Opolu oraz pięcioletniej pracy dziennikarskiej w Polskim Radiu wyjechała na wakacje do Londynu na krótko przed 13 grudnia 1981 roku i pozostała w Wielkiej Brytanii. W 1983 została członkiem Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie. Jest znanym animatorem spotkań i programów kulturalnych w życiu Polonii brytyjskiej. Zorganizowała i prowadziła przeszło 400 imprez literackich. Publikuje książki i artykuły.

Regina Wasiak-Taylor - writer and presenter of literary events in The United Kingdom and Poland. After completing Polish Philology at the WSP in Opole in 1977 and five years of journalism work in the Polish Radio, she went on holiday to London shortly before December 13, 1981 and remained in the UK. In 1983, she became a member of the Union of Polish Writers Abroad. She is a well-known animator of meetings and cultural programs in the life of Polonia. She organized and conducted more than 400 literary events, she also published books and articles. Since 2018, she has been president of the Union of Polish Writers Abroad and editor-in-chief of the "Pamiętnik Literacki" based in London.

Jan Zieliński, dr hab., urodził się w roku 1952 w Gdyni. Po studiach polonistycznych na Uniwersytecie Warszawskim pracował w Instytucie Badań Literackich PAN w Warszawie, gdzie w roku 1983 obronił rozprawę doktorską (*Pępek powieści*,

porównawcza analiza pięciu europejskich powieści autobiograficznych, Hermana Banga, Jiříego Karáska ze Lvovic, O. V. de L. Milosza, Rainera Marii Rilkego i Tadeusza Rittnera). W latach 1991-98 był radcą ds. kultury Ambasady RP w Szwajcarii. Następnie wykładał historię literatury polskiej na Uniwersytecie w szwajcarskim Fryburgu (gdzie w roku 2006 uzyskał habilitację). Od roku 2007 jest profesorem literatury powszechnej na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Opublikował szereg książek, poświęconych głównie literaturze polskiej XIX i XX wieku. Jest także tłumaczem z angielskiego, francuskiego i niemieckiego, m. in. powieści Richarda Brautigana, Christophera Isherwooda, Jamesa Jonesa, Philipa Rotha. W latach 1995-2005 zajmował się organizacją wystaw poświęconych pisarzom.

Jan Zieliński, was born in 1952 in Gdynia, Poland. After studies in Polish literature at the Warsaw University he worked for the Institute of Literary Research (IBL) in Warsaw, where, in 1983, he defended his doctorate (The Navel of the Novel, a comparative analysis of five European autobiographical novels by Herman Bang, Jiří Karásek ze Lvovic, O. V. de L. Milosz, Rainer Maria Rilke and Tadeusz Rittner). In the years 1991-98 he served as the cultural counsellor at the Embassy of Poland in Switzerland. Afterwards, he was lecturing on Polish literature at the University of Fribourg, Switzerland (where he received his habilitation degree in 2006). Since 2007 he has been professor for world (comparative) literature at the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw, Poland. He has published a dozen books, mostly on Polish literature of the Nineteenth and Twentieth centuries. He is also a translator from English, French and German, i.e. of novels by Richard Brautigan, Christopher Isherwood, James Jones, Philip Roth. Between 1995 and 2005 he curated several literary exhibitions.

.....

Księga abstraktów została przygotowana na bazie abstraktów i biogramów przesłanych przez Autorów. Redakcja: Justyna Gorzkowicz, Adrian Ligęza. Korekta: Karol Samsel. Oprawa graficzna projektu norwidowskiego: Justyna Gorzkowicz, Jarosław Solecki /

The book of abstracts based on abstracts and biograms submitted by the authors. Editors: Justyna Gorzkowicz, Adrian Ligęza. Proofreading in Polish: Karol Samsel. Graphic design of the Norwid project: Justyna Gorzkowicz, Jarosław Solecki

Donors

Ambasada
Rzeczypospolitej Polskiej
w Londynie

FUNDACJA
LANCKOROŃSKICH

London
C. Norwid
2021

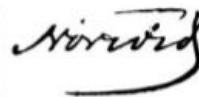
Patrons

YEAR OF NORWID IN GREAT BRITAIN 2021

Biuletyn
Polonistyczny

Fundacja
Museion
Norwid

Międzynarodowe
Stowarzyszenie
Studiów
Polonistycznych

londynek.net
UK Polish Community Online